

În imagine:
soprana Aurelia Florian, în premiera operei *Traviata* de la Opera Națională
(Foto: biroul de presă al ONB)

Muzica savantă

Liviu DĂNCEANU

Când am lansat sintagma „muzică savantă" au fost câțiva confrați care s-au cam zburlit. Cum adică, muzică savantă"? Ei bine, într-o anume accepție a termenului *savant* – aceea de pricepere, măiestrie -, muzicile născute din exersarea principiilor estetice (în general) sunt, în covârşitoarea lor majoritate, muzici savante animate de caracterul erudit, de încăpățânarea cu care sunt create, precum şi de maldărul de cunoştințe şi informații pe care autorii lor trebuie să-l posede şi să-l vehiculeze. De altfel, erudiția, încăpățânarea şi cultura sunt imanente muzicilor aşa numite culte, muzici care, ivite din exercitarea autonomiei esteticului, sunt, de asemenea, asistate de profesionalismul compozitorilor, denotând un înalt nivel de instrucție şi de virtuozitate tehnologică. Muzicile savante comportă legi de organizare sintactică şi morfologică specifice, născute odată cu înflorirea marilor şcoli filosofice ale Antichității. Aceste muzici s-au reflectat, bunăoară, în culturile Indiei şi Chinei, ca şi în vechea Eladă, acolo unde s-au nutrit din investigarea legilor universului, pe baza analogiilor dintre sunet şi număr, dintre rezonanța naturală şi posibilitățile conştiinței noastre auditive în asimilarea ordinei pe care aceste analogii se sugerau. Aşa s-a întâmplat că fenomenul muzical savant a ocupat un loc remarcabil în cadrul unor entități culturale complexe (Occidentul european, de pildă), ale unor epoci stilistice mai mult sau mai puțin unitare (: Evul Mediu, Renaştere, Baroc, Clasicism, Romantism, Modernism), ale unor curente şi tendințe (şcolile naționale, şcoala de la Mannheim, şcolile de operă romană, venețiană, napolitană, şcolile vieneze s.a.), tehnici şi sisteme componistice (serialism, aleatorism, minimalism, fractalism etc). Periodizarea muzicii savante trebuie să țină cont de ponderea acelor caracteristici de timp, loc şi mod ale organizărilor sonore, de mutațiile intervenite în tehnologia componistică sau, pur şi simplu, de factorul cronologic, îndeobşte nu numai respectat, ci şi respectabil ori chiar determinant. Se pot astfel elabora o sumă de istorii ale muzicii savante în ceea ce priveşte evoluția genurilor şi formelor, a organizărilor temporale şi spațiale, a semiografiei, a stilurilor s.a.m.d. Rareori însă muzica savantă a profitat de istorii care să depăşească evoluționismul plat ori viziunile orgolioase şi reducționiste. Când cineva mă întreabă ce înseamnă muzica savantă, îi răspund cu parcinomie şi nu fără o oarecare maliție, că a fost succesiv mamă, fiică, nepoată…Cu ea s-au logodit şi identificat Perotinus, Palestrina, Monteverdi, Bach, Beethoven, Wagner, Enescu, Niculescu. Iar contemporanii n-au avut întotdeauna la adresa ei cuvintele cele mai cordiale, chiar dacă muzica savantă a mărturisit de fiecare dată un anume prezent. Or, trăirea în prezent, aflarea şi recuperarea valorilor acestuia constituie testimoniul funciar al tinereții noastre spirituale. Omenirea îmbătrâneşte şi aceasta se vede tocmai prin respingerea prezentului, prin refugierea tot mai frecventă şi mai consistentă în trecut, aidoma unui bătrân care rememorează în detaliu peripeții din cătănie, de exemplu, dar uită cu non-şalanță ce trebuie să facă în ziua respectivă. Nu-i mai puțin adevărat că metabolismul muzicii savante e reglat tot mai sever de legi entropice implacabile; că muzica nu mai este una şi indivizibilă, ci avem de a face cu o puzderie de muzici în fața căreia melomanul are toate şansele să rămână perplex sau să suporte un vertij anihilant. Dar, tocmai pentru că azi există atâtea muzici savante, se cade ca una dintre ele să devină mama muzicilor viitoare. Se cade, dar nu e musai. În tot cazul, parada variilor graiuri sonore se înverşunează, dacă nu să o găsească, măcar să o scormonească şi să o reclame. Doar în acest fel muzica savantă contemporană este susceptibilă de a deveni o necesitate, lucrând în contul tradiției. Căci muzicile savante sunt alcătuiri ce se revoltă înainte de toate împotriva inerției şi convenționalului, a lenei cuibărită în sufletele şi spiritele noastre. Apoi, ele cutează să întrețină acea „nebunie a tăcerii", pe care Cioran o numea simplu: *muzica.*

DIN SUMAR

Muzică la Timişoara ___ 2
Monografia UNMB ___ 4-6
Remember R. Oschanitzky (2) ___ 7
La Traviata la ONB ___ 8-10
Enescu - Orfeu moldav ___ 12
Colocviul "Sabin V. Drăgoi" ___ 14
Vioara lui Enescu ___ 15
Verdi în mirabil ___ 16
CD-portret F. Bogardo ___ 19
"Crizantema de aur" 2014 ___ 20-23
Primul nostru "Cerb". Epilog ___ 24-25
Music-hall ___ 26-27
Concursuri rock-folk ___ 30-31
Duete ___ 33
Discuri ___ 34-35

Orchestra Națională de Tineret a Spaniei

Grigore Constantinescu

Joven Orquesta Nacional de España - pe scurt JONDE, pentru prima dată invitată în România, pentru două festivaluri de vară, desfăşurate la Sinaia şi Bucureşti, a debutat în fața publicului Capitalei pe prima scenă muzicală a țării, Ateneul Român, în cadrul programelor proiectate de organizatorii Verii Magice, societatea culturală Lanto Communication, condusă de către Dorin Ioniță. Fondată cu mai mult de trei decenii în urmă, Orchestra are deja propria sa istorie în Spania, la care a adăugat prezențe de succes în turnee artistice

desfăşurate în numeroase centre culturale ale lumii, prioritar europene. Din ceea ce se poate înțelege, prin susținerea programului de concert bucureştean, pregătit şi condus de un maestru german, Lutz Koehler, profesor de dirijat orchestră la Universitatea de Arte Berlin, scopul activității ansamblului este asemănător cu cel al formațiilor existente actualmente şi la noi. Doar că, de-a lungul timpului, producția generațiilor de profesionişti, interpreți de simfonic, a numărat deja câteva promoții importante, ultimele formate de acest profesor. Koehler dovedeşte o orientare repertorială interesantă, gândită pentru turneu pe două direcții: marile aniversări ale anului – Richard Strauss şi, pe de altă parte, muzica aparținând şcolii naționale spaniole de compoziție, reprezentată prin Josquin Turina şi Jesus Guridi. Aceste câteva informații sunt menite să ne introducă în mijlocul evenimentului la care am asistat, cu convingerea că cele trei decenii de profesionalizare asigură spaniolilor garanția unui flux continuu al progresului ansamblurilor orchestrale. Nu ştiam prea mult despre performanțele unui astfel de simfonic de tineret iberic. Acum suntem convinşi că ne-am întâlnit cu un considerabil număr (cei 100 membri ai orchestrei) de talente în curs de afirmare, idee fundamentală pentru perspectiva simfonismului contemporan. Succesul este, pentru publicul entuziast din sala Ateneului Român, o demonstrație convingătoare.

Suntem desigur interesați de muzica şcolii componistice spaniole, din care cunoaştem încă prea puțin. Au fost două prime audiții. Simfonia *Sevilliana* op.23 de Turina are pecetea inspirației naționale, dar şi măiestria construcției formale, deşi oarecum prea stufoasă în ritmică şi motive. O preferință anume ar fi pentru expresia şi coloristica timbrală a părții a doua, *Por el rio Guadalquivir*, prin picturalitate timbrală. Mai diverse, ca derulare a miniaturilor orchestrale, cele *Diez Melodias vascas* de Jesus Guridi oglindesc specificul artistic particular al muzicii din Țara Bascilor, zonă de proveniență maternă pentru marele Maurice Ravel. Să apreciem însă pledoaria ansamblului pentru creațiile teritoriilor peninsulei iberice, ale căror rezonanțe se perpetuează în întreaga Europă. Probabil că, cu cele două partituri celebre straussiene, Lutz Koehler a contat pe un succes de răsunet, ceea ce este justificat cu *Till Eulenspiegel* şi Suita *Der Rosenkavalier*. Savoarea sonorului, claritatea şi promptitudinea decupajului ritmic, varietatea spectacolului nuanțelor, generozitatea trăirilor emoționale sunt rezultatul unor reglări detaliate ale repetițiilor care transformă studiile de orchestră într-o valoroasă operă artistică. Aplauzele au solicitat un supliment, fireşte.

Dirijorul şi muzicienii săi au aprins focul reflectoarelor asupra strălucitoarelor şi tragicelor momente ce fac din *Carmen* de Bizet un simbol. Impresionantă trăire, diversă şi unitară, muzica dăruită nouă de spanioli a împlinit întru totul aşteptările unei asemenea Orchestre naționale de tineret, sub emblema latină de quod erat demonstrandum.

Lanțul festinurilor muzicale timişorene

Damian VULPE

Dacă la intrarea în oraş la Muzeul Satului au fost expuse şi oferite timişorenilor roadele toamnei, în miezul urbei, muzica a fost atotcuprinzătoare. De la muzica veche la cea de ultimă oră, de creatori din toate colțurile lumii,

neocolind pe cei din preajmă, au fost oferite de deosebit de variate formații instrumentale dar şi vocale. Astfel au luat naştere uneori şi probleme de opțiune în alegerea ofertei concertistice. De la Zilele muzicale Enescu-Bartók, cu cele doar două concerte anul acesta, şi cea de a IX-a ediție a deja bine implementatului Festival de Muzică Veche, a venit ca o noutate Festivalul de Muzică Nouă „Intrada" suprapunându-se ca şi Timorgelfest-ul, toate dealtfel sub aripa ocrotitoare a Filarmonicii „Banatul" la care s-a alăturat şi cel de al II-lea Congres de Muzicologie sub egida Societății Internaționale de Studii Muzicale. Toate cu o participare masivă internațională de interpreți, compozitori şi muzicologi care au invadat realmente manifestările. Nici Opera Națională Română nu a fost absentă în aceste zile de septembrie, inaugurându-şi stagiunea după acel răsunător succes cu spectacolele din Parcul Rozelor de la sfârşitul verii.

Cele două concerte simfonice sub genericul Zilele muzicale Enescu-Bartok au adus firave mărturii ale valoroaselor creații. Dacă cele 4 lieduri de Enescu orchestrate de Erich Bergel în interpretarea lui Marius Vlad Budoiu au stârnit interesul, *Rapsodia a II-a* s-a văzut că figurează doar de complezanță, iar cele *5 Tablouri ungare* au fost alese doar ca să marcheze palid prezența lui Bartok. În schimb dirijorii s-au axat mai mult spre reuşita meditațiilor de O.Mesiaen (Radu Popa) respectiv suita Tricornul de M.de Falla (Mihnea Ignat). Dintre pianiştii solişti Mihai Ungureanu cu Concertino-ul de D. Lipatti şi timişoreanul Andrei Banciu cu Beethoven III l-am apreciat mai ales pe al doilea pentru interpretarea sa.

Muzica Veche constituită într-un festival ajuns la a IX-a ediție prin strădania coordonatorului său violonistul Codrin Emandi care a pornit în realizările sale cu ansamblul de muzică barocă „La Follia". Cele nouă concerte prezentate cu un impresionant număr de interpreți de peste hotare, care au venit cu instrumentele lor de epocă dar şi solişti vocali ne-au oferit realizările lor din acest domeniu tot mai savurat de ascultători. Astfel s-a putut asculta live şi la Timişoara o serie întreagă de lucrări ale unor creatori din jurul secolelor XVI şi XVII-lea ca Pablo Bruna, Andrea Falconieri, Barbara Strozzi, Luis de Narvaez, Alonso Mudarra sau Carlo Monza, pe lângă a celor prea bine cunoscuți ai perioadei. Şi instrumentele pe care s-a cântat au fost pentru ochi un festin.

În ultima perioadă a lunii septembrie şi-a pus amprenta în viața muzicală timişoreană şi Muzica Nouă cu Festivalul „Intrada" dedicat acesteia, prin tot atâtea manifestări cu variate recitaluri, concerte camerale, electronice, workshop-uri, spectacol de operă şi simpozion de muzicologie. Lucrările unor creatori din mai toată Europa dar şi de peste ocean alături de cele autohtone de vădit rafinament artistic au constituit fondul sonor de o mare varietate şi pregnanță ritmică. Aportul timişorenilor a fost în primul rând prin cel al interpreților dar şi latura creatoare a avut contribuția ei prin lucrările compozitorilor Remus Georgescu şi a discipolilor săi Gabriel Almaşi şi Gabriel Mălăncioiu, ultimul prezent şi la Simpozionul de Muzicologie cu expunerea *Ecouri ale gândirii muzicale enesciene în creația proprie*.

Două momente au marcat desfăşurarea festivalului – Concertul Portret al compozitorului Viorel Munteanu exponent al şcolii ieşene cu ocazia împlinirii a 70 de ani de viață şi spectacolul de încheiere cu opera „Orestia III" (Eumenidele) de Aurel Stroe cu aportul deosebit al saxofonistului francez Daniel Kientzy şi tânărul Cezar Verlan la pupitrul dirijoral prilejuind lui Cristian Ardelean o evoluție scenică şi vocală deosebită în rolul titular.

Şi tot în aceste zile (26-28 IX) s-a desfăşurat şi cel de al II-lea Congres de Muzicologie organizat prin Conf.univ.dr. Veronica Demenescu de Societatea Internațională de Studii Muzicale de la a cărei tribună şi-au prezentat lucrări valoroase de la Prof.univ.dr.Dan Buciu până la proasprții absolvenți ai Facultății de muzică timişorene Maria Vâtcă, Katy-Gianina Strugaru sau Mircea Sturza.

Timorgelfest-ul cu concerte interesante susținute de solişti de marcă la Catedrala Romano-Catolică, Biserica Adventistă „Betania" sau Aula Universității de Vest, programate şi la Arad sau Reşița se desfăşoară conducându-ne parcă spre Festivalul Operei Naționale Române din Timişoara din octombrie.

Monografia Conservatorului bucureştean

Carmen MANEA

Printre evenimentele importante care au marcat aniversarea celor 150 de ani de existenţă a Conservatorului bucureştean s-a numărat lansarea de către Editura UNMB a volumului al IV-lea al monografiei intitulate ***Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti la 140 de ani,*** realizată de academicianul Octavian Lazăr Cosma.

Operă monumentală prin proporţii (care însumează în cele patru volume peste 2500 de pagini) cât şi prin conţinut, fără echivalent în istoria muzicii româneşti, monografia analizează cu rigoare ştiinţifică şi excepţional talent, drumul parcurs de instituţia de învăţământ superior de la înfiinţare şi până în contemporaneitate.

Volumul al IV-lea, cel mai amplu ca dimensiuni, cuprinzând 812 pagini, realizează o retrospectivă panoramică a perioadei 1974-2004, în care sunt menţionate (şi comentate) evenimentele principale ale fiecărui an universitar în parte.

Maestrul Octavian Lazăr Cosma demonstrează încă o dată calităţile de admirabil specialist în istoria muzicii şi în cultura românească, precum şi capacitatea de a evalua obiectiv etapele parcurse de învăţământului universitar bucureştean - în perioade adeseori dificile, marcate de ideologia şi practicile comuniste - şi a defini personalităţile care au contribuit la formarea generaţiilor succesive de muzicieni. Lucrarea evidenţiază vocaţia şi instinctul creator al autorului, dar şi experienţa sa vastă în domeniul istoriei muzicii şi al culturii româneşti. Din postura cercetătorului de elită şi a muzicologului avizat, domnia sa are capacitatea de a evalua obiectiv şi de a ierarhiza corect contribuţiile în domeniul pedagogic, artistic şi ştiinţific din perioadele investigate. De-a lungul timpului, şi-a extins experienţa şi şi-a disciplinat vocaţia, reuşind să-şi etaleze calităţile atât în cercetarea documentelor şi faptelor (prin analiză), cât şi în demersul de evaluare a acestora (de sinteză). În calitate de istoric şi critic, autor a numeroase lucrări dedicate muzicii româneşti, dar şi ca pedagog care a colaborat în cadrul instituţiei bucureştene mai bine de jumătate de secol, maestrul Cosma are o vastă experienţă care îi oferă o imagine de ansamblu asupra evenimentelor; nu neglijează nimic, realizând numeroase restituţii şi reconsiderări, iar în cazul unor situaţii controversate, îşi exprimă cu curaj opiniile sale echilibrate.

Aşa cum menţionează autorul, volumul al IV-lea „valorifică pe baza multiplelor evidenţe documentare – afişe, scripte, programe şi relatări, dar nu numai – drumul mereu ascendent străbătut, traversând vectorii ce i-au imprimat dramatica şi fabuloasa activitate". Pornind de la analiza detaliată a documentelor selectate (abordate prin prisma propriilor metode de evaluare) şi de la mărturii parţiale, asemănătoare unor fascicole de lumină provenind din unghiuri diferite, autorul a perceput la confluenţa acestora zona cea mai intens luminată, cea mai susceptibilă de adevăr; a reuşit să realizeze proporţiile şi particularităţile unei construcţii armonioase, monumentală prin dimensiuni şi valoare. Infatigabilul maestru a petrecut mult timp în arhive, în condiţii precare, unde aerul plin de praf era aproape irespirabil. A făcut-o cu devotament şi cu convingerea că numai aşa va reuşi să ofere o relatare corectă şi cuprinzătoare, pe care domnia sa o consideră necesară "viitorilor muzicieni decişi să-şi închine viaţa frumosului, înfruntând provocările, trecând prin filtrele exigenţelor, pentru a-şi adjudeca personalitatea în vederea etalării mirificelor capodopere, pe meridianele globului". Evocând drumul parcurs de Conservatorul bucureştean şi evenimentele care i-au marcat zbuciumata existenţă, lucrarea menţionează contribuţiile prestigioase ale maeştrilor care au activat în perioada respectivă ca pedagogi, interpreţi, compozitori, sau teoreticieni; aportul lor a influenţat benefic pregătirea studenţilor şi, în sens mai larg, progresul învăţământului universitar şi al muzicii româneşti.

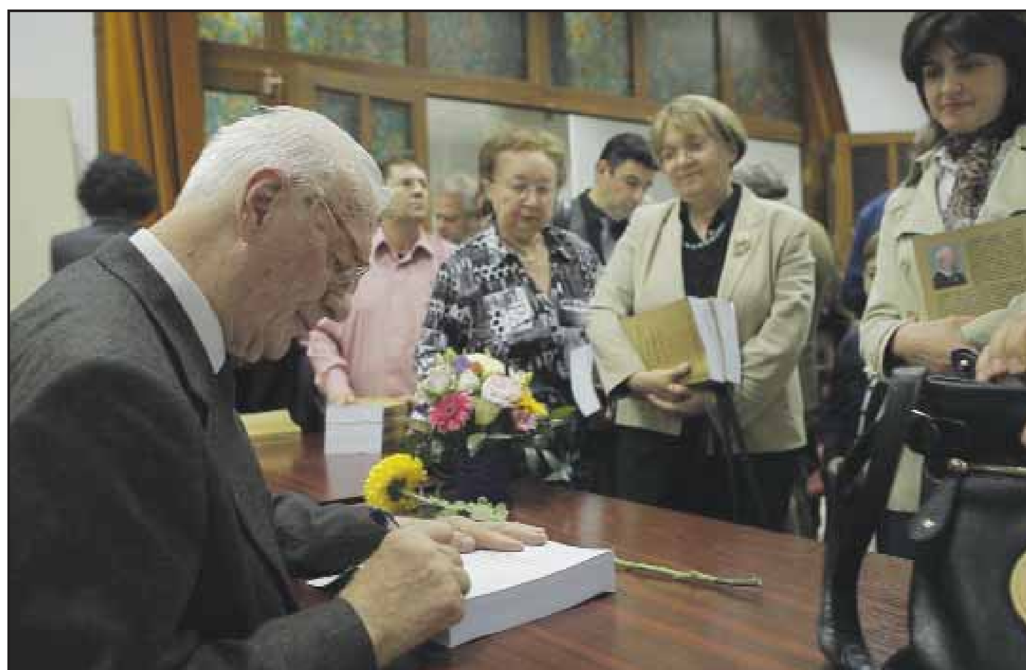

Dan Dediu, Octavian Lazăr Cosma, Dan Buciu, Mihai Cosma

Lucrarea demonstrează pe lângă cunoaşterea cuprinzătoare a unor personalităţi şi evenimente care au marcat existenţa Conservatorului bucureştean pe parcursul a patru decenii, o metodă de abordare şi o viziune originală. Cercetarea se remarcă prin calitatea informaţiei, prin consistenţa expunerii, prin claritatea formulării ideilor şi prin rigoarea comentariilor. Redactarea, de la prima pagină şi până la index, sintetizează reperele unei construcţii ideatice solide; gândirea generoasă, de factură enciclopedică se manifestă pe tot parcursul cercetării, de la analiza documentelor, până la corelaţii istorice şi ideologice interesante. Argumentele de ordin ştiinţific, sunt susţinute prin implicarea afectivă evidentă a autorului şi de explicaţiile provenite din experienţa proprie în calitate de muzicolog şi pedagog.

Ansamblul este construit cu rigoare şi pasiune, cu competenţă şi atenţie la detalii şi la proporţiile mari. Sarcina de a restabili adevărul, asumată de autor, nu a fost uşoară, deoarece în multe situaţii, anecdoticul şi legendarul s-au stratificat peste liniile existenţei, falsificând datele, chiar şi percepţia unor specialişti. De la primele pagini se remarcă bogăţia informaţiei, prezentarea sobră şi echilibrată a datelor şi aşezarea lor atentă în timp şi spaţiu, cu o interpretare ideologică impecabilă, realizată în stil personal.

În perioada 1974-1989 sunt menţionate numeroasele dificultăţi datorate aplicării politicii şi ideologiei comuniste; în Conservator “constrângerile bugetare” au drept consecinţe “alipiri şi comasări de catedre”, “scăderea cifrei de şcolarizare”, mărirea normelor didactice, introducerea unui număr mare de ore destinate “studierii noilor documente de partid”, organizarea manifestărilor muzicale în fabrici şi uzine pentru “integrarea învăţământului cu producţia”, crearea “brigăzilor de muncă patriotică”, restricţionarea deplasărilor în străinătate ale profesorilor şi ale studenţilor, participarea la festivalul “Cântarea României” etc. În pofida tuturor dificultăţilor, maeştrii şi studenţii şi-au continuat activitatea cu responsabilitate şi pasiune, mergând pe drumul ascendent trasat de înaintaşi.

După anul 1989 sunt comentate pertinent schimbările survenite la toate nivelurile: “reabilitarea celor două facultăţi”, “redresarea cifrelor de şcolarizare”, transformarea Conservatorului în Academia de Muzică (1990), în Universitate de Muzică (1997) şi în Universitatea Naţională de Muzică (2001), contribuţiile rectorilor, reintroducerea secţiei de Muzică religioasă, organizarea doctoratelor şi multe evenimente pozitive (ori negative) petrecute în instituţie. Autorul menţionează că în anul 2004, în care UNMB aniversa 140 de ani de la înfiinţare, dispunea “de condiţiile necesare desfăşurării unei activităţi complexe, al cărei obiectiv general urmăreşte pregătirea muzicienilor profesionişti în domeniile aferente. Deja se cristalizase un ritual al anului universitar, ale cărui momente se sedimentaseră puternic, tradiţia, experienţa având un rol determinant în strategiile ce intrau în acţiune în segmentul respectiv, suma acestora contribuind la impunerea cadrului ce nu avea limite, variind în funcţie de clasă şi student” (pag. 716).

Lucrarea monumentală, realizată cu pasiune şi profesionalism de academicianul Octavian Lazăr Cosma demonstrează convingător că percepţia presupune totdeauna o apercepţie, o anticipaţie din partea cercetătorului. În istorie, faptele nu sunt izolate ca în realitate, ci formează o imagine de ansamblu, prin urmare, spre a obţine această imagine este necesară o sinteză a evenimentelor, un proces de condensare a lor. Este ceea ce a realizat în mod strălucit autorul monografiei; domnia sa a explicat evenimentele prin antecedentele şi cauzalitatea lor, oferindu-ne posibilitatea înţelegerii semnificaţiilor acestora.

Parcurgând volumul amplu şi dens în acelaşi timp, mi-am amintit cuvintele lui George Călinescu: “Istoria literară este o ştiinţă cu legi inefabile şi o sinteză epică”. Graţie contribuţiei inestimabile a maestrului Cosma, cei care şi-au confundat existenţa cu cea a instituţiei în cele patru decenii analizate - în calitate de pedagogi ori studenţi -, retrăiesc cu emoţie evenimentele relatate în carte cu onestitate, în mod convingător, cu implicarea afectivă a autorului şi, în acelaşi timp, în spirit critic. Elaborarea cărţii stă mărturie pentru talentul şi competenţele de excepţie ale distinsului autor, care îmbină cu măiestrie fineţea analizei, informaţia umanistului, ochiul esteticianului,

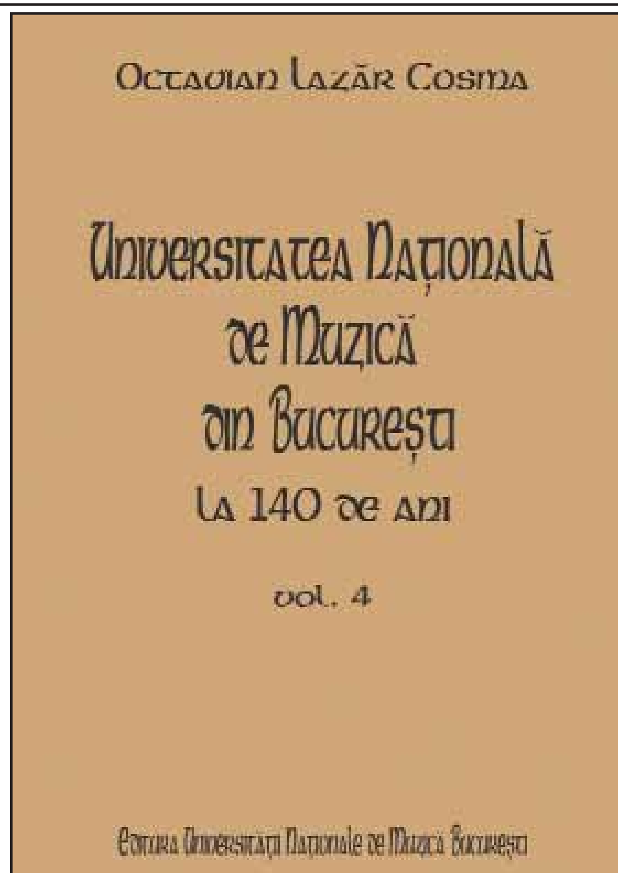
capacitatea de a nuanța judecățile şi, nu în ultimul rând, utilizarea metodei comparatiste. În acelaşi timp, lucrarea este foarte utilă pentru tânăra generație, care va trebui să continue cercetarea în viitor.

Aşa cum vârful piramidei este prefigurat în prima piatră din fundamentul ei, tot aşa, istoria Conservatorului bucureştean - de la origini şi până în prezent -, realizată de maestrul Cosma, poartă în ea sensurile şi scopurile urmărite de prestigioasa instituție de învățământ muzical. O astfel de lucrare oferă cititorilor, pe lângă informații prețioase şi judecăti echilibrate, sentimentul ordinii, al respectării şi promovării adevăratelor valori. Cartea se impune prin adâncimea investigațiilor, prin interpretarea ştiințifică a datelor, printr-o expunere aleasă, de înaltă ținută intelectuală, în acelaşi timp atrăgătoare şi unitară.

Mesajul acestei carți este că cercetarea trebuie să continue în mod intens şi conştient pentru ca semnele să fie descifrate. Demersul autorului conține valențe deschise spre toate etapele parcurse de instituție, cât şi învățăminte prețioase pentru muzicienii de azi şi de mâine. Considerăm că impresionantul volum trebuie studiat şi dincolo de tematica propriuz-isă, ca pe o narațiune cu vocație autonomă, care aspiră la propria formulă. Stilul simplu şi alert, expunerea gradată şi bine condusă, observațiile juste şi comentariile interesante, precum şi autoritatea concluziilor, ne îndreptățesc să anticipăm succesul acestei cărți.

Toate cele patru volume ale ciclului se remarcă prin abordarea dinamică, deschisă, realizată în spirit dialectic, în conformitate cu viziunea autorului. Monografia îl recomandă pe autor în calitate de excelent cercetător de arhive, de cititor tenace şi devotat - în stare să descopere instantaneu esențialul -, de admirabil evocator de personalități şi evenimente, de comentator avizat şi inepuizabil al unor fapte, dar şi de exeget cu criterii obiective în evaluarea datelor.

Sub raportul calității informației şi al judecăților de valoare, lucrarea constituie o sursă nesecată pentru cercetătorii actuali şi pentru cei care vor continua demersul. Citirea, sau mai bine zis meditarea asupra capitolelor ei – chiar asupra unor idei, ori fraze singulare -, aduce o nouă perspectivă asupra evenimentelor. Şi când ajungem la sfârşit, simțim nevoia de a reveni la prima pagină (sau asupra unor pasaje) şi să reluăm lectura. În special, dacă o veți citi, aşa cum am făcut eu, cu creionul în mână, subliniind ideile. Faceți bine dacă o mai citiți o dată! Este ca şi cum, repetând o călătorie lungă, cu privelişti minunate, te-ai aşeza şi ai contempla în linişte ceea ce ai văzut cândva. Cine oare nu a încercat măcar o dată să repete o atât de frumoasă călătorie?

Lucrarea se remarcă prin aprecierea echilibrată, totdeauna justă, fără entuziasme nelalocul lor, dar şi fără excese de criticism la adresa atitudinilor ori evenimentelor, văzute în dimensiuni reale. Ea se adresează în primul rând specialiştilor, dar, prin expunerea sistematică şi clară, prin bogăția ideatică şi prin vastitatea materialului informațional pe care îl valorifică, prin competența şi autoritatea comentariilor, va rămâne, nu numai un manual al studenților, ci va interesa pe orice om de cultură dornic să cunoască istoria Conservatorului şi, în sens mai larg, istoria muzicii româneşti. Consecvent principiilor proprii, distinsul autor demonstrează a fi, cum spune un dicton latin „mereu acelaşi, dar nu în acelaşi fel” (*semper idem sed non eodem modo*).

În opinia mea, monografia realizată de maestrul Cosma constituie o lucrare fundamentală, care apare o dată la un secol şi poate o singură dată într-o cultură. Pentru UNMB, aceasta va rămâne o operă capitală la care vor face referire toți cei care vor continua să cerceteze locul şi contribuția instituției în cadrul învățământului muzical universitar românesc şi internațional.

Remember RICHARD OSCHANITZKY (1939–1979)

Alex VASILIU

(Continuare din numărul trecut)

Evoluția concepției lui Richard Oschanitzky în privința relației muzică academică europeană – jazz a fost marcată de *Toccata pentru pian şi septet de jazz* (1966), *Variațiunile simfonice pentru pian, orchestră simfonică şi bigband* (1971) – primul opus în care autorul român a avut ideea simplă, dar genială de a folosi aceeaşi temă melodică în manieră academic-europeană si jazzistică -, şi *Dublul Concert pentru pian, saxofon tenor, orchestră simfonică şi bigband* (1970). Cele două tipuri de ansambluri instrumentale pentru care au fost compuse *Variațiunile simfonice* şi *Dublul Concert* argumentează concepția unificatoare a modurilor de compoziție demonstrate de Oschanitzky a nu fi atât de antagoniste pe cât se crede. Capodopera lui Oschanitzky în genul de fuziune jazz-simfonic, Dublul Concert, a fost înregistrată la Radiodifuziunea din Leipzig în 1970 cu autorul la pian, dar interpretată în primă audiție mondială cu public abia în noiembrie 2006 la Iaşi de Nicolas Simion (saxofon alto), orchestra Filarmonicii din Iaşi dirijată de Peter Oschanitzky. Concertul a avut prima audiție la Bucureşti în decembrie acelaşi an, cu soliştii menționați şi orchestra Societății Române de Radio condusă de Sabin Păutza. De atunci, *Dublul Concert* a mai fost interpretat, de fiecare dată din inițiativa lui Nicolas Simion, un admirator al creației lui Oschanitzky, cu orchestra filarmonicii din Bacău, şi din nou cu orchestra Radio-ului Public (2012).

Se poate afirma fără exagerare că Oschanitzky a fost, în România, un herald al stilurilor etno-jazz , jazz-cameral şi jazz-simfonic, sincronizat cu experimentele din Europa şi America de Nord. Însă el a argumentat mult mai convingător decât alți compozitori (importanți, începând cu George Gershwin) despre care s-a crezut decenii la rând că au scris jazz-simfonic.

La fel de importantă rămâne o altă latură a creativității lui Richard Oschanitzky: muzica de film. În acest domeniu se pot vedea şi acum rezultatele excepționale ale culturii sale muzicale complete. În funcție de scenariul şi de viziunea regizorilor, Oschanitzky a compus muzică uşoară, jazz, cântece pentru formații corale, partituri simfonice şi camerale. Totul cu o uşurință, cu o perfectă adaptare la povestea, personajele şi atmosfera filmelor (de animație, documentare, de ficțiune). În domeniul muzicii de film, de teatru şi de televiziune, calitățile sale excepționale constau în originalitatea şi virtuozitatea ideilor compoziționale, în rapiditatea cu care le punea în partitură sau le concretiza spontan în studioul de înregistrare, în plasticitatea şi autonomia fluxului muzical ascultat independent de imagine. Doar câteva exemple aici: “Un film cu o fată fermecătoare” (1966), “Comedia gamelor” (1969), “Ciprian Porumbescu” (1972), “Un comisar acuză” (1973), “Clipa” (1979).

Adăugând la toate domeniile artistice evocate lunga serie de cântece compuse pentru festivalul ”Te apăr, şi te cânt patria mea”, prezența aproape permanentă în emisiunile de divertisment ale Televiziunii ca pianist şi conducător de formații de jazz, înregistrările la Radio şi “Electrecord”, aranjamentele muzicale şi pregătirea soliştilor la Concursul şi Festivalul “Cerbul de Aur” (1968-1971), recitalurile de jazz în cluburi, decenii la rând neştiutele preocupări compoziționale în genuri clasice – putem avea imaginea tot mai aproape de realitate a unui muzician de mare cultură, rafinament şi originalitate. Un pianist care ar fi putut deveni solist de concert, dacă ar fi fost interesat. Un compozitor de muzică de film cu o carieră mondială excepțională, dacă s-ar fi stabilit la Holywood (unde ar fi fost egalul unor Henri Mancini, Lalo Schiffrin sau André Previn), la Paris (unde ar fi făcut societate aleasă, şi poate i-ar fi întrecut pe Michel Legrand şi Vladimir Cosma).

Generațiile tinere îl descoperă pe Richard Oschanitzky pe youtube, unde sunt postate câteva piese scurte, seria de jazz cameral “*Barlovento*”, *Variațiunile Simfonice*, lucrări de freejazz, *Dublul Concert*, etc. Tot acolo, şi la unele posturi tv, pot fi urmărite o parte din filmele la care a scris partitura muzicală. Dublul cd “Romanian Jazz Masters. Memorial Richard Oschanitzky. Vol. I”, editat în 2006 este epuizat. La aceeaşi casă de discuri “7dream records”, tot sub îngrijirea lui Nicolas Simion, va fi publicat volumul al II-lea. Alte înregistrări documentare realizate de Oschanitzky la Radio şi “Electrecord” în calitate de compozitor, aranjor, pianist şi conducător de formații vor ilustra stilurile bossanova şi etnojazz, în care muzicianul român a lăsat adevărate capodopere.

Lansarea dublului cd a avut loc marți 16 octombrie în Aula Palatului Cantacuzino, sediul Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor. Au fost prezenți muzicieni, oameni de radio şi televiziune cu care a colaborat, muzicologi.

La Traviata deschide noua Operă din Bucureşti

Mihai-Alexandru CANCIOVICI

Opera Națională şi-a respectat promisiunea, câştigând pariul, de a redeschide porțile la 30 octombrie cu „Traviata” de G. Verdi, într-o nouă producție a unui renumit regizor englez Paul Curran.

Se cuvine să menționăm efortul substanțial al instituției de a efectua renovarea clădirii, a sălii de spectacole, şi implicit, a scenei într-un interval incredibil de scurt, în 3 luni. După cum se ştie, asemenea operații se produc în lume, teatrele respective, fiind mutate cu spectacolele în alte locuri. În cazul de față, toate aceste transformări s-au produs fără perturbarea stagiunii, aşa încât la data fixată publicul a putut intra într-o sală nouă, cu o acustică vădit îmbunătățită, cu o fosă orchestrală lărgită, ceea ce conferă întregului ansamblu artistic o haină de sărbătoare.

În acest context, spectacolul cu „Traviata” mult aşteptat de public, într-o nouă producție, s-a bucurat de contribuția unei echipe de realizatori de clasă înaltă: regizorul englez Paul Curran, cunoscut prin producțiile sale de la Teatro La Fenice din Veneția, de la Metropolitan din New York, de la Opera din Los Angeles ori cea din Tokio, scenograful irlandez Gary McCann, lighting-designer-ul american Paul Hackenmueller şi dirijorul englez Alexander Prior.

În această producție, Paul Curran îmbină clasicul cu noile orientări regizorale, realizând un spectacol interesant printr-o gândire profundă a relației dintre personaje, în ambianța unei societăți franceze din secolul al XX-lea, la sfârşitul anilor ’50. Pentru el, Violetta Valéry rămâne o prostituată de lux, cu o anumită sensibilitate şi simțire în a-şi trăi viața, fiind obligată de o boală nemiloasă să-şi capete cu greu fiecare clipă de fericire în aşteptarea unui sfârşit implacabil. Primele semne ale bolii sunt marcate simbolic, încă din actul I al operei: pe preludiu, ei i se face o perfuzie pentru a se putea pregăti pentru petrecerea ce urma să aibă loc, în timpul balului, are o sincopă şi leşină.

Ceea ce mi se pare semnificativ în spectacolul de față este faptul că Paul Curran nu trădează în nici un fel, mesajul lui Verdi şi al libretistului Francesco Maria Piave, bazat pe romanul lui Alexandre Dumas-fiul „Dama cu camelii”. Urmărind, în ultima vreme, numeroasele înscenări ale „Traviatei” din lume, care se despart, uneori flagrant, de la stilistica şi frumusețea operei verdiene, montarea aceasta este gândită ca un spectacol modern ce se adresează unui public tânăr, pastrându-şi, însă, coordonatele ei clasice. Transpoziția într-un alt secol, la finele anilor ’50, când societatea franceză trăia o anumită decadență de început a moravurilor, nu impietează cu nimic atmosfera „Traviatei” cu care ne obişnuisem. Violetta, de acum, este o femeie din anii ’50, o prostituată de lux, elegantă şi prin stilul de mobilier pe care-l afişează, rămânând, însă,

săracă datorită unor cheltuieli extravagante pe care le-a făcut, în scopul trăirii cu intensitate a vieții. Ea este perfect conştientă că va muri, îşi apără cu vehemență iubitul, devine chiar violentă cu Giorgio Germont, tatăl acestuia, care încearcă să rupă legătura ei de dragoste. Ajunge în final să fie o ființă distrusă de boală, nefericită care-şi aşteaptă sfârşitul cu speranța de a-si mai revedea, încă o dată iubitul. Superb este realizat, după mine, actul final al operei, într-o cameră goală, austeră, cu un singur pat în care îşi trăieşte ultimele clipe VIoletta.

Spectacolul este omogen şi coerent în gândire, fiind servit de o scenografie elegantă, chiar rafinată. Mobilierul folosit este luxos şi funcțional. Sugestiv este faptul că Violetta devine falită, iar muncitorii sosesc şi-i cară tablourile din casă. Costumele sunt şi ele potrivite

perioadei respective. Aş avea doar două rezerve asupra lor: Violetta poartă pantaloni moderni la țară (vestimentație greu de înțeles pentru momentul respectiv şi pentru stilul locuinței) şi croiala rochiei de la balul Florei Bervoix. Amândouă aceste detalii de îmbrăcăminte mi se par urâte şi nepotrivite. În actul al II-lea, la balul de la Flora, regizorul

elimină baletul toreadorilor şi al țigăncilor, folosind pe rând corul feminin şi cel masculin, în calitate de personaje ale momentului. Mişcarea este ingenios construită core-grafic, coriştii fiind obligați să danseze. Ce aş putea reproşa acestei scene este folosirea ochelarilor de soare, care probabil înlocuiesc măştile balului mascat. Acest simbol coboară, în opinia mea, secvența respectivă în derizoriu. Ar fi putut lipsi aici şi un exces de vulgaritate pe care-l considerăm neartistic: câteva prostituate de lux de la acest bal mascat dezbracă până la brâu pe unii dintre bărbați şi-i „călăresc", marcând astfel dezmățul general. Suntem convinşi că regizorul a dorit să sublinieze decadența unei lumi din saloanele pariziene ale anilor '50, dar limbajul teatral folosit este mult prea îngroşat.

Ceea ce însă putem aprecia este faptul că regizorul a lucrat teatral cu coriştii, dar şi cu interpreții principali. Spectacolul capătă dramatism prin teatralizare şi păstrarea relațiilor dintre personaje. Acesta mi se pare marele câştig al montărilor moderne în teatrul liric. Micile observații critice sunt nesemnificative şi nu pot ştirbi un spectacol frumos şi echilibrat realizat.

Am văzut ambele reprezentații cu cele două distribuții şi le putem discuta încercând să fim cât mai obiectivi în analiză.

Violetta a fost întruchipată la premieră de tânăra speranță a şcolii româneşti de canto, Aurelia Florian, ajunsă în prezent pe importante scene din Europa. Ea posedă o voce frumoasă, bine lucrată în toate registrelele. A făcut un progres evident de acum câțiva ani de când a debutat. Este sensibilă, muzicală, a ştiut să-şi dozeze rolul atât de bine, încât a interpretat un act III la un înalt nivel, cântând pe pat, aşezată pe spate, într-o poziție incomodă şi grea, aria „Addio del passato", marcând pe frază cu înaltă simțire drama Violettei muribunde. O mai aşteptăm cu real interes şi în alte roluri.

În distribuția a doua, am ascultat-o pe soprana canadiană Siphiwe McKenzie, o voce robustă, dar, după opinia mea, nepotrivită pentru Violetta. În pasajele mezza-voce a

fost sensibilă, a interpretat actoriceşte destul de bine rolul, dar impresia generală finală a mea a fost că nu am văzut o reală Violetta, trezindu-mi nostalgii mari din trecut, la amintirea unor importante soprane care au cântat acest rol, precum: Virginia Zeani, Magda Ianculescu, Ileana Cotrubaş, Eugenia Moldoveanu, Angela Gheorghiu, Elena Moşuc, Felicia Filip, Silvia Voinea, Victoria Bezetti. În memoria noastră reculul în timp este în dezavantajul cântăreței canadiene.

Cei doi tineri care l-au întruchipat pe Alfredo au fost tenorii: Ioan Hotea şi Lucian Corchiş. Hotea este un foarte tânăr cântăreț, cu o voce care promite să devină reprezentativă pentru vârsta sa. Are un acut şi-un atac sigur, este mobil actoriceşte şi se racordează foarte bine cu partenera. După opinia noastră, însă, în acest moment, este poate prea crud pentru o asemenea partitură pe care trebuie s-o perfecteze în timp şi să şi-o aşeze în glas. Are anumite stângăcii juvenile inerente, în ciuda timbrului său cuceritor. Toate aceste observații sunt fireşti la această dată. Suntem siguri că în timp, el va lucra mai mult pe frază şi se va maturiza, adecvat unui asemenea personaj.

Lucian Corchiş este, după opinia noastră, o speranță a liricii tinere care a devenit certitudine. Este deosebit de sensibil, rafinat, elegant, are fraze superbe, cu o pronunție, stilistic vorbind, foarte italiană. Creează un personaj romantic pe care cu greu îl poți uita. Se vede deja la el o experiență scenică a interpretării acestui rol, ceea ce îl face să fie credibil.

Cei doi baritoni care l-au întrupat pe Germont au fost Ionuț Pascu şi Iordache Basalic. Pascu a devenit, în prezent, un artist căutat şi cerut de importante teatre din străinătate pentru vocea sa frumoasă, cu un timbru cald, generos şi nobil. Este o prezență foarte agreabilă, un artist deja consacrat, interpretând rolul cu ştiința cântului.

Iordache Basalic este şi el un bariton cunoscut, care a cântat mult acest rol, care i-a devenit în timp, extrem de familiar. Are o voce frumoasă, fiind muzical şi sensibil. Într-un cuvânt, am avut bucuria de a întâlni pe doi reputați baritoni.

În rolurile secundare toți interpreții s-au achitat cu onestitate de partiturile lor, implicându-se în realizarea unui spectacol de bună calitate: Flora a fost pe rând interpretată de două mezzosoprane tinere cu voci bune: Sidonia Nica şi Sorana Negrea. Cei doi tenori care l-au întruchipat pe Gastone, de Andrei Lazăr şi Valentin Racoveanu, fiind în stil. În baronul Duphol au cântat pe rând doi baritoni tineri: Vasile Chişiu, Daniel Pop, marchizul D'Obigny a fost cântat de baritonii Daniel Filipescu şi Florin Simionca, basul Iustinian Zetea a fost doctorul Grenvil şi Cristina Eremia a cântat Anina. Toți au alcătuit o distribuție unitară.

Se cuvine să elogiem contribuția baghetei dirijorale a tânărului muzician englez Alexander Prior, care s-a străduit să susțină tempi adecvați. Este, oricum, pentru vârsta sa, o mare speranță care, credem că va deveni o certitudine.

Corul, sub conducerea înțeleptului muzician Stelian Olariu este şi de această dată la înălțime.

S-a muncit enorm, în condiții grele, vitrege, în timpul reparațiilor efectuate în instituție, care n-au putut impieta acest substanțial efort demn de relevat.

După opinia noastră, „Traviata", în regia lui Paul Curran, este o reuşită care anunță o stagiune îndrăzneață şi interesantă într-un teatru proaspăt renovat, în condiții confortabile şi moderne, ceea ce mă îndreptăţeşte să-mi exprim speranța că Opera Națională Bucureşti va intra în normalitate.

Extraordinar succes al artiştilor români în China

Legenda foto: Mariana Nicolesco împreună cu tenorul Adrian Dumitru, laureatul *Premiului I* al Concursului Internațional de Canto al Chinei, şi cu mezzosoprana Emanuela Pascu, laureata *Premiului II*

Tenorul Adrian Dumitru obține *Premiul I* la Concursul Internațional de Canto al Chinei de la Ningbo la care au luat parte 430 de concurenți din 41 de țări. Mezzosoprana Emanuela Pascu este laureata *Premiului II*. Marea soprană Mariana Nicolesco, membră a juriului, este invitată de onoare a Operei Naționale din Beijing, unde urmează să ofere, în primăvara viitoare, Cursuri de Măiestrie Artistică, *Master Classes*, celor mai valoroase tinere talente ale Chinei.

Recital Extraordinar

Deceniul renaşterii liedului românesc ne-a oferit prilejul reînnoit de-a pune în valoare splendoarea, varietatea şi originalitatea acestei arte în țara noastră, întemeiată pe străvechea tradiție a *cântecului de dor*.

Celebrarea acestui deceniu a însemnat în fapt o dublă încununare a eforturilor noastre, prin aşezarea liedului românesc în contextul european, şi anume în marea tradiție a liedului german, francez, italian, maghiar, rus, tradiție fondată pe adânci resorturi ale sufletului uman şi pe creația unor genii ale muzicii culte din țările amintite, ce încheagă o adevărată cultură stilistică incomparabilă şi implică o interpretare desăvârşită.

Participanții la Festivalul şi Concursul Național al Liedului Românesc şi la Cursurile noastre de Măiestrie în Arta Liedului, ce au avut loc la Braşov între 2 şi 5 octombrie, sunt dedicați muzicii de operă, iar liedul s-a dovedit pentru ei o şcoală extraordinară a rigorii şi un prilej de a înțelege fără echivoc ce înseamnă *cuvântul, puterea cuvântului* în magia cântului.

Bogăția repertoriilor care ne-au fost propuse în ultimul deceniu e ilustrată în *Recitalul Extraordinar* din 5 octombrie de un fantastic florilegiu de capodopere prin vocile minunate ale tinerilor interpreți, laureați ai Concursului nostru: sopranele Irina Baianț, Silvia Micu, mezzosopranele Orsolya Veress, Emanuela Pascu şi tenorul Adrian Dumitru, acompaniați la pian de Alexandru Petrovici. Liedul românesc reprezentat de Carmen Petra-Basacopol (prezentă activă la eveniment, ca şi aceea a muzicologului Mihai Cosma), de Pascal Bentoiu, Tiberiu Brediceanu, Nicolae Bretan, Dumitru Capoianu, Gheorghe Dima, Eugen Doga, Sabin Drăgoi, George Enescu, Mihail Jora sau Valentin Teodorian a strălucit alături de liedurile din celelalte mari şcoli naționale prin creațiile unor compozitori ca Johannes Brahms, Franz Schubert, Clara Schumann şi Richard Strauss, Claude Debussy, Charles Gounod, Jules Massenet şi Francis Poulenc, Béla Bartók şi Zoltan Kodaly, Nicolai Rimsky-Korsakov şi Serghei Rachmaninov.

Adevăratele bijuterii care ne-au fost propuse au reprezentat şi reprezintă omagiul adus de noi muzicii româneşti în contextul genialei creații europene.

Legenda foto:
Mariana Nicolesco, compozitoarea Carmen Petra-Basacopol şi muzicologul Mihai Cosma împreună cu artiştii care au susținut *Recitalul Extraordinar* dedicat liedului românesc în context european la finele ediției 2014 a Cursurilor de Măiestrie în Arta Liedului: mezzosoprana Orsolya Veress, soprana Irina Baianț, maestrul acompaniator Alexandru Petrovici, soprana Silvia Micu, tenorul Adrian Dumitru, mezzosoprana Emanuela Pascu

Pagina de T. VASILE

Enescu - Orfeu moldav

Vasile PRUTEANU

Cea mai grea şi mai nemernică boală este ignoranța. Toate autoritățile politice din ultimii 85 de ani au suferit şi încă suferă de această maladie, mai ales când este vorba de George Enescu, în arta căruia trăieşte tot sufletul şi spiritul poporului şi al pământului românesc. Pentru a păstra neatins duhul locului unde a trăit, a creat, a iubit şi s-a inspirat din minunatele peisaje de la Tescani-Bacău geniul muzicii româneşti, forurile culturale au lansat „Festivalul Enescu - Orfeu moldav", ajuns acum la a XXXV-a ediție şi devenit internațional, grație iubirii pe care o poartă compozitorului muzicieni din întreaga lume, care au solicitat mereu prezența la acest reputat eveniment. Timp de cinci zile interpreți de renume din țară şi străinătate au susținut în salonul princiar de la Tescani şi la Filarmonica „Mihail Jora" din Bacău o serie de concerte remarcabile, atestând ca reală aserțiunea lui Ludwig van Beethoven cum că „muzica este o revelație mult mai înaltă decât orice filozofie".

Gala muzicală a fost deschisă de artiştii italieni Nadia Testa (pian) şi Alessandro Crosta (flaut) într-un concert inspirat din muzica lui Giuseppi Verdi, cu un program cuprinzând prelucrări din operele ,,Traviata", „Bal mascat" şi ,,Rigoletto", precum şi un vals şi o „Fantezie" pe teme din opera „Carmen" de George Bizet. Limpezimea, rafinamentul total al virtuozității şi capacitatea nobilă a interpretării au excelat în jocul acestor dăruiți muzicieni, care au oferit un admirabil exemplu de natural şi probitate artistică.

Una dintre cele mai strălucitoare seri muzicale ne-a fost oferită de violoncelistul Dan Cavassi şi pianistul Viniciu Moroianu, cu un program de elevată selecție, în care acordurile ,,Sonatei nr. 2" de George Enescu relevă o inepuizabilă energie, un dinamism al mişcării şi emoției uluitor şi o expresivitate în care ritmul, tempoul şi limbajul muzical dezvăluie o neobişnuită bogăție de simțire interioară. Cu acelaşi simț muzical vibrant şi cu o virtuozitate amețitoare, Dan Cavassi şi Viniciu Moroianu au

Viniciu Moroianu, Dan Cavassi

îmbrăcat în farmec şi poezie „Tocata în Re Major" de Frescobaldi, ,,Siciliana" de Constantin Nottara, „Sonata în Do Major op. 119" de Prokofiev şi, mai ales, ,,Cântecul vechi" de Paul Constantinescu, cu puternicul său suflu românesc. Interpretarea rafinată în stil, accente şi expresie sunt apanajul marilor interpreți. Aşa s-au dovedit a fi celistul Dan Cavassi şi pianistul Viniciu Moroianu, artişti dotați cu o fină muzicalitate şi excelente resurse de interpretare.

În mijlocul acalmiei obstinate ce sălăşluieşte de o bună bucată de vreme în lumea recitalului vocal, apariția doamnei Bianca Manoleanu (soprana) şi a pianistului Remus Manoleanu a fost o adevărată surpriză, gratie înălțimii spirituale la care au înălțat concertul de cânt. Vocea minunat timbrată, emisia vocală uşoară şi accentele de mare rafinament în abordarea ambitusului sonor au fascinat un public realmente cucerit de excelenta interpretare vocală. Căldura şi forța glasului sopranei în care siguranța şi degajarea au fost pe cât de naturale pe atât de frumos inspirate au aşternut peste auditori clipe de adâncă simțire. Ciclul de lieduri de Richard Strauss şi ciclul de lieduri ale lui George Enescu au fost înfățişate ca sărbători de artă şi momente de mare înălțare poetică şi spirituală.

Minunatele înfăptuiri muzicale au oferit şi pianiştii Corina Răducanu şi Eugen Dumitrecu, într-un program cu transcripții din „Rapsodiile române nr. 1 şi 2" de George Enescu, a ,,Divertismentului nr. 3" de Sabin Păutza, a „Boleroului" şi a ,,Valsului" de Maurice Ravel. Au fost adevărate momente sufleteşti de vie inspirație, izvorâtă cu tot farmecul spontaneității şi al unui simț poetic foarte personal, sensibil şi creator de atmosferă.

Realizat cu pătrunzătoare cunoaştere a artei lui Johannes Brahms ca şi a celei a lui Paul Hindemith, concertul simfonic dirijat de Konrad von Abel, având ca solist pe pianista Heike Angela Moser (ambii Germania) a încheiat cu strălucire un festival de foarte aleasă ținută, profunzime de gândire şi măiestrie artistică. Imensei suprafețe sonore a „Concertului nr. 1 pentru pian şi orchestră" de Johannes Brahms cei doi artişti i-au imprimat un puternic suflu, cu acorduri lapidare, tăiate decis, cu ritmuri ferme şi însuflețite. Interpretarea acestei partituri de un dramatism accentuat s-a situat la o altitudine sonoră rar atinsă în concertele publice, datorată atât concepției dirijorale, cât şi evoluției solistei, posesoare a unei sensibilități ieşite din comun. Dirijorul Konrad von Abel a conferit simfoniei ,,Mathias pictorul" de Paul Hindemith un caracter contemplativ, cu pasaje uneori dramatice, alteori meditative provenite din frământările lăuntrice ale compozitorului şi ale pictorului, din sentimentele nobile, realizate sonor prin necontenite transformări armonice, țintind relaționarea muzicii cu tablourile pictate de Mathias Grünevald pentru altarul Isenheim.

Adunarea Generală a Asociației Naționale Corale din România 2014 (II)

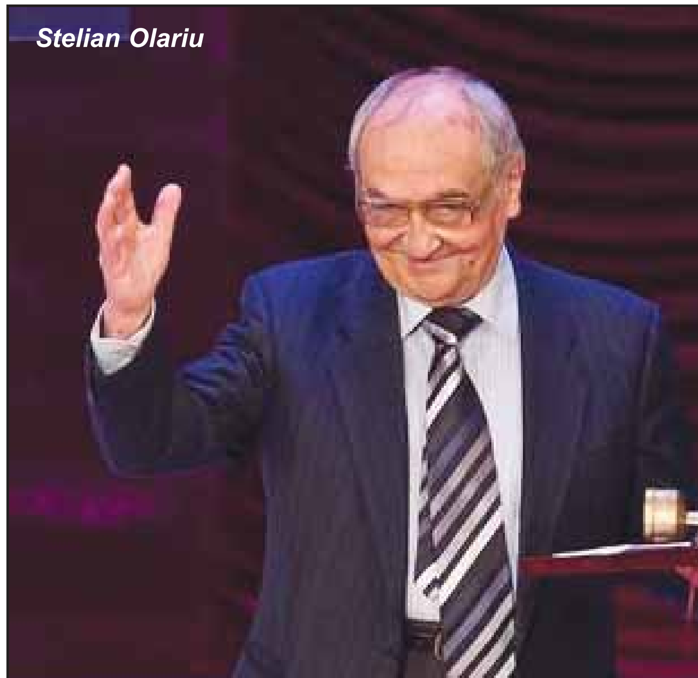
Al. I. BĂDULESCU

Apreciind pozitiv bilanțul activității asociației pe cei patru ani precedenți, vorbitorii au prezentat în alocuțiunile lor, diverse greutăți şi lipsuri dar şi o seamă de propuneri menite a consolida şi ridica – pe o treaptă din ce în ce mai înaltă. activitatea generală a asociației.

1. Prof. univ. dr. Dan Buciu – secretar al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România – a insistat pentru o mai rodnică colaborare între Asociația Națională Corală şi Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România. Vor fi bine veniți dirijorii formațiilor corale din țară la Secția de specialitate a Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor, inclusiv cu lucrări proprii pentru repertoriul corurilor de copii din şcolile de toate gradele, precum şi pentru formațiile de profil din sistemul aşezămintelor culturale şi religioase.

Întrucât în anul viitor – 2015 se împlinesc 25 de ani de la prima ediție a unei manifestări muzicale de rezonanță pe plan național şi internațional - Săptămâna Internațională a Muzicii Noi, se recomandă participarea unui număr cât mai mare de formații corale, care în concerte publice să prezinte şi cele mai noi opusuri ale compozitorilor români din actuala generație.

2. Prof. dr. Al. I. Bădulescu (Ploieşti), a propus conducerii Asociației Naționale Corale să invite, în anii viitori, la lucrările adunării generale a asociației şi personalități cu funcții de conducere din Ministerul Educației Naționale, Ministerului Culturii, Societăților de Radiodifuziune şi Televiziune, presei centrale etc., care au răspunderi deosebite şi în acest domeniu al muzicii şi culturii româneşti.

Stelian Olariu

Regretă desființarea redacțiilor de muzică corală din cadrul celor două societăți – Radio şi Televiziune. Din această cauză, emisiunile dedicate acestui important gen muzical, cu rol deosebit în activitatea instructiv-educativă a publicului de toate vârstele şi categoriile socio-profesionale, lipsesc aproape în totalitate de pe calea undelor.

La nivelul județului Prahova, vom încerca să reluăm organizarea Festivalului Coral Interjudețean „Florin Comişel" suspendat din nefericire (după ce am fost eliberat de la conducerea Inspectoratului Județean de Cultură Prahova iunie 1997) şi eventual, să inițiem şi un festival similar pentru corurile bărbăteşti, care să poarte numele inegalabilului maestru în acest gen muzical, Dinu Stelian, compozitor şi dirijor, artist al poporului, general maior, fiu al Prahovei.

3. Cunoscuții dirijori: Maria Gyunis (Timişoara), Maricica Lupu (Brăila) şi Marian Costin Stroe (Râmnicu Vâlcea), pe lângă unele greutăți întâmpinate în organizarea şi menținerea - în activitate a formațiilor corale pe care le conduc de mulți ani în şcoli, a solicitat sprijinul conducerii asociației pentru ca Ministerul Educației Naționale şi Inspectoratele Şcolare să manifeste, mai multă preocupare şi răspundere, în sprijinirea permanentă a mişcării corale din şcolile județelor. În caz contrar, multe din formațiile existente aflate în prag de desființare vor deveni inexistente.

Voicu Enăchescu

4. În acest registru de probleme s-au în scris şi intervențiile dirijorilor: Florin Soare (Sibiu), dr. Daniela Droşincă (Iaşi), Răzvan Rădoş şi Tudor Ionescu (Bucureşti) şi diaconul Codruț Scurtu (Curtea de Argeş) ş.a.

5. Ing. geolog Alexandru Nicolici – preşedintele Coralei „Armonia" din Baia Mare – s-a referit cu deosebire la necesitatea activității de management, decisivă în existența şi progresul unei formații corale în viața comunităților umane.

6. În ultima parte a lucrărilor, conducerea asociației a ținut să marcheze – într-un cadru solemn, aniversarea a 85 de ani de la naşterea excelentului dirijor Stelian Olaru – cel mai longeviv şi mai autorizat maestru de cor, pe care prima scenă lirică a țării, Opera Națională Bucureşti, l-a avut în istoria existenței sale.

Ultima parte din programul adunării generale a Asociației Naționale Corale, a fost rezervată prezentării bilanțului economico-financiar pe ultimii patru ani şi alegerea noului Comitet Director al societății pentru anii 2014-2018.

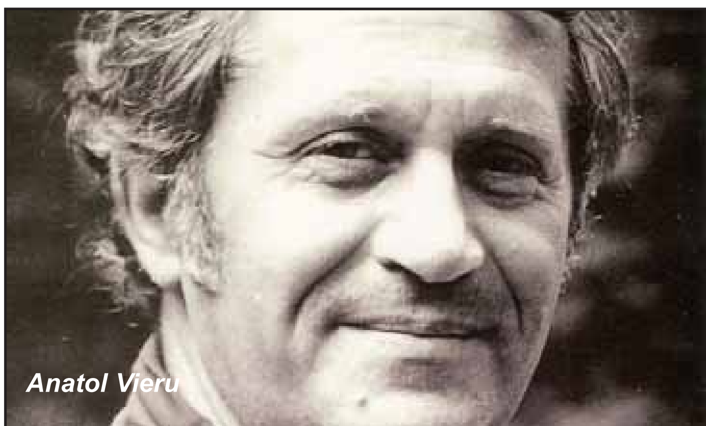
În funcția de preşedinte al asociației, a fost reales, în unanimitate maestrul Voicu Enăchescu, personalitate binecunoscută în viața muzicală românească în ultimele patru decenii, iar secretar general, prof. Alina Pârvulescu. Printre cei opt vicepreşedinți din diverse zone teritoriale ale țării se află şi IPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, care s-a dovedit unul dintre cei mai remarcabili ierarhi ai bisericii noastre în stimularea şi promovarea muzicii corale religioase şi laice, atât în Dobrogea dar şi în țară şi peste hotare.

Colocviul Național „Sabin V. Drăgoi” Ediția a III-a, Belinț – 2014

Constantin-Tufan STAN

Organizatorii celei de a III-a ediții a Colocviului Național de Folclor „Sabin V. Drăgoi” (Belinț, 12 octombrie 2014.), Constantin-T. Stan şi Simion Dănilă, deopotrivă moderatori (tutelați, logistic, de instituțiile administrației locale, au optat pentru o desfăşurare în două etape. În prima parte, amfitrionii au oferit invitaților posibilitatea de a vizita câteva expoziții de excepție, adevărate puncte de atracție pentru oricine doreşte să pătrundă în universul încărcat de esențe spirituale al comunei: Muzeul de Istorie a Şcolii, Muzeul Mineralogic al Banatului de Câmpie şi o mică expoziție de grafică Gheorghe Bălan (1947-2003), o personalitate culturală a satului Chizătău, un hăruit bard. Unul din aspectele inedite ale acestei ediții l-a constituit reunirea unor personalități reprezentative din două bresle artistice, Uniunea Scriitorilor şi Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor, sub emblema folclorului muzical-literar: Marcu Mihail Deleanu, Ion Căliman, Ioan Viorel Boldureanu, Dumitru Jompan, Ioan Tomi, Rodica Giurgiu, Ovidiu Giulvezan ş.a.

Selecta asistență a avut parte de un moment emoționant: evocarea sculptorului bănățean Ştefan Gomboşiu (1904-1978) – autor al unui monument, inaugurat la Belinț în 1938, închinat eroilor din Primul Război Mondial. Lingvistul Simion Dănilă a avut inspirata

Anatol Vieru

inițiativă de a înfățişa, în prologul primei etape a Colocviului, o listă a personalităților locale şi zonale, care, în funcție de data aniversării sau comemorării, urmează să fie evocate şi omagiate.

Etapa a doua a Colocviului a continuat la Chizătău, unul din polii muzicii corale româneşti, cu amintirea încă vie a operei lui Trifu Şepețian, întemeietor, în 1840, al primei corale româneşti din mediul rural. După un moment de reculegere invitații au asistat la un însuflețit spectacol coregrafic susținut pe scena Căminului Cultural.

Cele două lansări de carte (Gheorghe Bălan, *N-am ştiut să sting un trandafir*, Poezii postume, Ediție îngrijită de Simion Dănilă, şi *Victor Vlad Delamarina acuarelist*) au prefațat punctul culminant al Colocviului, un moment evocator Nicolae Ursu, la 45 de ani de la moartea sa. Autorul episodului omagial, subsemnatul, a vernisat o mică expoziție documentară, cuprinzând culegeri corale şi monografii muzicale în ediții princeps cu autograf, subliniind perenitatea operei marelui profesor, folclorist, dirijor şi compozitor: o creație care străbate, cu aceeaşi ingenuitate şi vitalitate, timpul, emoționând şi astăzi. La întregirea personalității muzicianului a contribuit Rodica Giurgiu, autoarea unei ediții critice postume (*Folclor muzical din Banat şi Transilvania. 300 colinde, cântece şi*

jocuri, Editura Muzicală, Bucureşti, 1983). Au fost relevate persistența în timp a unui benefic ecou al creației lui N. Ursu, permanența şi intensitatea unor reverberații cu uimitoare proiecții în actualitate, concretizate în creația lui Remus Georgescu, care s-a inspirat din melopeile extrase dintr-o culegere de referință, *Cântece şi jocuri din Valea Almăjului (Banat),* Editura Muzicală, 1958 (*Omagiu postum lui George Enescu*), în cele două suite almăjane: *Mica suită de cântece şi dansuri vechi din Banat*, pentru orchestră de coarde şi percuție (1976), şi *Suita concertantă*, pentru flaut, oboi, clarinet, fagot şi orchestră de coarde (1983). Un adevărat corolar al preluării moştenirii folclorice a lui N. Ursu îl constituie însă *Scoică/Shell. Monografia comunei Sârbova* (*Concert pentru orchestră de coarde*) de Anatol Vieru. Autorul a extras şi tratat, într-o manieră modernă, elemente motivice din toate cele 70 de melodii culese de Nicolae Ursu în comuna Sârbova în 1938, străduindu-se să recompună, aşa cum mărturiseşte în textul din programul de sală al primei audiții, un timp psihologic: „Am vrut să obțin, în desfăşurarea muzicală, clarități variabile, de la precizia totală […] până la totala neclaritate”.

Ca aprecieri concluzive, participanții la cea de-a III-a ediție a Colocviului Național de Folclor „Sabin V. Drăgoi” au achiesat, cu determinare, la ideea reconfigurării Muzeului Corului din Chizătău (devalizat în tenebrele lui decembrie 1989) şi la ridicarea unui bust din bronz închinat lui Nicolae Ursu, în 2019, cu prilejul comemorării unei jumătăți de veac de la trecerea sa în eternitate.

Vioara lui Enescu la sate

Corina BURA

Recitalul de sonate susținut de violonistul Gabriel Croitoru însoțit de pianistul Horia Mihail la Sala mare a Radio-ului a încheiat cea de a III-a ediție a proiectului prin care cei doi distinşi artişti, păşind într-un fel pe urmele marelui nostru Enescu, au încântat un segment al publicului românesc mai puțin favorizat de binefacerile culturii muzicale în general. Proiectul de care aminteam a avut şi va avea, în cazul în care va continua, mai multe ținte simultane : în primul rând aceea de a ridica nivelul cultural al unui mediu care, deşi se bucură deja de atenția mai multor artişti, beneficiază şi de sprijinul autorităților locale, în al doilea rând de promovarea repertoriului pe care Enescu l-a popularizat odinioară în perioadele în care a stat în Romania un interval de timp semnificativ – alcătuirea programelor reflectând ceea ce literatura violonistică are mai valoros, dublate de un impact mai semnificativ - şi, în al treilea rând o campanie de promovare a tinerelor talente, care, în actualele condiții de „marketing cultural", chiar au nevoie de sprijin şi de lansare. Revenind la eveniment, recitalul a cuprins trei sonate regăsite pe un afiş din 1919 în care Enescu a cântat în compania lui Alfred Alessandrescu: *Mozart KV 301* în Sol major, *Beethoven op.30 nr 1* în La major şi *Sonata pentru vioară şi pian* aparținând compozitorului belgian Guillaume Lekeu, elev a lui César Franck, dispărut la numai 24 de ani, care se desfăşoară tot în tonalitatea *Sol major*. Dintru început trebuie remarcată „luminozitatea" acestei alcătuiri, unificată prin *Major*. Viziunea celor doi interpreți este deosebit de interesantă fiindcă a dezvăluit o concepție stilistică care s-a dovedit a fi extrem de potrivită mesajului muzical încriptat în text, cu toate că unii „purişti", iubitori de parfum de epocă ar considera-o eclectică. Un mare luthier, medaliat cu aur la celebra şcoală franceză, care în Bucureştii anilor 50-70 îngrijea toate instrumentele de mare calitate aflate pe atunci în România - şi nu erau deloc puține! - afirma că sonoritatea viorii este strâns legată de sunetul particular al violonistului (*la sonorité du violon est la sonorité du violoniste*). De această aserțiune ne aducem necontenit aminte atunci când arcuşul lui Gabriel Croitoru începe să alunece pe coardele instrumentului, aura caldă a superbului său vibrato dublând calitatea la fel de magnifică a viorii Guarneri 1731 supranumită *La Cathedrale*, comentatorii susținând că acest supranume i se datorează amplorii vibrațiilor emise de acordurile atacate de către interpret dar mai degrabă credem că datorită unei calități deosebite a sunetului corzii *re* – un registru mai puțin favorizat al viorii in general, ca un fel de punct de criză – izvorît din geniul lui Guarneri. Un auz exersat remarcă prompt acest miracol, putem să-i spunem, atunci când ascultă înregistrările făcute de către Enescu pe acest instrument. Fluența frazelor mozartiene, susținute tocmai de aceste atribute combinate nu putea găsi o expresie mai potrivită în această execuție care lasă muzica să se desfăşoare în toată splendoarea ei, neîngrădită de vreo pedantă „regulă stilistică"; noblețe, sentiment elevat, iar mai apoi fior în *minor*ele mişcării secunde. Paradoxal, *Sonata nr 6* de Beethoven este străbătută de un suflu mai rezervat, mai cameral-mozartian decât chiar lucrarea precedentă, fiind un moment de meditație discretă, cu reținere şi mai puține contraste decât cele caracteristice scriiturii Titanului de la Bonn. Duo-ul Croitoru-Mihail a relevat mesajul compozitorului cu înțelegerea pe care doar maturitatea şi cultura îl poate înveşmânta, discursul evoluând într-o deplină unitate, rafinată şi consolatoare. A urmat opusul mai rar întâlnit pe afişele de concert din ultima decadă, o sonată de emanație franckiană, cu dezvoltări clocotitoare, foarte elaborate, în care cei doi solişti au concentrat toată forța de expresie a instrumentelor. Sonatei, de factură romantică, scrisă de Guillaume Lekeu în 1893, dedicată - ca mai toate lucrările scrise în epocă - marelui violonist Eugène Ysaÿe, îi este ataşată o mică istorioară în sensul că unii specialişti o consideră eponimul lucrării pe care Marcel Proust o atribuie imaginarului muzician Vinteuil, interpretată de Ysaÿe…un mic calcul ar conduce mai degrabă spre Sonata de César Franck interpretată de Enescu… Există o frumoasă înregistrare în viziunea cuplului Yehudi & Hepzibach Menuhin, astfel că am regăsit în traseul actualilor interpreți ecouri ale acelei versiuni, suprafețe eterate, încărcate de o indescriptibilă gingăşie, alternate cu prelucrări tematice tumultoase, cu accente dramatice prevestitoare ale sfârşitului neaşteptat, toate redate cu cele mai adecvate mijloace, impresionant, copleşitor. Luându-şi rămas bun de la această „călătorie", Gabriel Croitoru şi Horia Mihail, partenerul său egal în ale măiestriei, au suplimentat prestația lor cu *Allegretto* de Fritz Kreisler, iar ca recompensă pentru strădanie, discipolii lui Gabriel Croitoru au avut onoarea să cânte pe scena Radio-ului în acest context festiv patru din cele *Cinci piese pentru 2 viori şi pian* de Dmitri Şostakovici. Rând pe rând, alături de maeştrii lor, Mihail Ciprian Reuț, Maria Marica şi Mircea Dumitrescu au încheiat seara în dispoziția umorului şi sensibilității compozitorului rus, în timp ce spiritul nemuritorului Enescu veghea pe undeva de pe cupola Ateneului.

Verdi în mirabil

Doina MOGA

La fiecare început de concediu, pe care de ani buni mi-l petrec cu religiozitate pe felia mea de paradis din Elveția, se întâmplă o potrivire aproape miraculoasă. E necăutată, nearanjată. E pur şi simplu întâmplată, devenind astfel o încântătoare rutină, ce-mi umple sufletul şi mintea cu bucurii şi trăiri muzicale irepetabile. Ea, întâmplarea, constă în faptul că prima zi a respiro-ului meu acolo, coincide cu seara sau câteodată serile spectacolelor de încheiere a stagiunii Operei din Zürich, adăugând an de an, firesc dar mereu surprinzător emoțiilor mele, sentimentului aproape palpabil, că particip la o mare lecție de cultură, o mare lecție de civilizație, de educație, de bun simț, de varietate, etc. De data asta l-am ascultat pe Verdi, care într-un fel sau altul, aproape că m-a urmărit pe tot parcursul stagiunii, fie acasă, fie aiurea prin lume. Verdi cu al său RIGOLETTO. Simt acut nevoia să amintesc, apropo de lecții, că celor 1.500 de melomani din sala Operei, plină ochi, cu biletele vândute cu mult timp în urmă, afară, în cocheta piațetă de la intrare, în fața unui ecran imens, priveau şi ascultau ca într-o catedrală, alți 10.000 de spectatori. Şi asta, într-un oraş care nu are mai mult de 430.000 locuitori. Cât despre Opera *Rigoletto* în totalitatea ei, chiar dacă a fost adusă oarecum în zilele noastre, cu eleganță şi finețe, însă respectând totuşi tiparul original, pot spune că a fost mult peste ce am văzut în ultimii două zeci de ani. Şi mărturisesc că urmărind-o, chiar dacă nu aş fi fost îndrăgostită de Verdi - ceea ce sunt - cu siguranță aş fi devenit acum. Câtă acuratețe, câtă omogenitate, câtă emoție artistică, câtă pasiune, câtă dramă, ce joc scenic, ce orchestră, ce nuanțe, câtă armonie, câtă potrivire între interpreți şi ce dirijor. Ce mai, un spectacol “di granda”, spectacol care vrei nu vrei, şi cum să nu vrei, rămâne imprimat definitiv în conştiința fiecărui ascultător, indiferent de pregătirea lui, alături de numele celor ce i-au dat viața: George Petean (Rigoletto), Saimir Pirgu (Ducele), Aleksandra Kurzac (Gilda), Cheyne Davisdon (Marullo) şi dirijorul Fabio Luisi.

Bun, asta a fost începutul. Apoi pe parcursul derulării încântătoarei mele rutine: plimbări pe străzile pitoreşti pavate de ceasuri; vizite la prieteni şi cunoscuți îmbrăcați cu acea modestie pe care bogăția, naturală pentru ei, i-a educat; ore întregi petrecute prin grădinile şi muzeele lor splendide sau *pe* şi *în* lacul de apa curgătoare botezat după numele oraşului; admirând abundența de flori ce împodobesc ferestrele caselor ca şi interesantele lor poduri; privind a nu ştiu câta oara vitraliile lui Chagal de la Biserica Fraumünster, m-am lăsat ca de fiecare dată, în voia *Simfoniilor ceasurilor*, unice, altele de la oră la alta, atât de particulare locului. Regal zilnic. Un fel de paradis marcat de Verdi. Spun asta pentru ca l-am regăsit pe scenă, pe ecran, pe apă, în aer, în cafenele, pe străzi, pe plajă. Mai să cred că în această vară şi-a petrecut vacanța la Zürich, vizitând Lacul lui Ceaicovski, *Lacul lebedelor* cum îl numesc eu de mult, întrucât pe el lebedele sunt suverane, iar ființele umane doar tolerate. Tulburătoare însă, a fost experiența trăită în penultima zi a vacanței petrecută acolo, când fiind o vreme superbă m-am dus foarte devreme pe plaja Wolishofen de lângă casă. Eram singură cu lebedele şi câțiva scufundaci. Aşa că dorind să mă bucur de linişte, peisaj (case pe o parte şi Alpii în zare) şi obişnuitul înot, am intrat în apă. Şi după un răsfăț de 10 - 15 minute am crezut că trăiesc acea stare de “Fata Morgana” doar că auditivă. Am tresărit uitând să mai dau din mâini, crezând că

ce auzeam vine direct din cer. Două voci. Doamne ce voci! Cântau un celebru duet din *Aida* de Verdi. Deşi surprinsă, şi oarecum speriată, ca orice om ce dă de ceva neaşteptat, inexplicabil, puterea vocilor mi-au atras privirile spre două fetițe de 13 - 14 ani care undeva mai departe de mine în apă înotau şi cântau. Nu-mi puteam crede urechilor. Eram blocată. Şi până le-am revăzut, de fapt văzut, pe plajă, încă mă credeam prada acelui “Fata Morgana”. Neputându-mă stăpâni, când au ieşit din apă le-am întrebat dacă sunt elevele vreunui Liceu de muzică. Mi-au răspuns cu simplitate că se pregătesc ca peste 2-3 ani să-şi încerce norocul la un astfel de Colegiu. Le-am sugerat să se ducă direct la Academia de Muzică. Eram tentată să le trimit direct la Opera. Dar, cum erau prea mici, m-am abținut. Auzindu-mă s-au bucurat nespus, s-au luminat şi au exclamat cu entuziasm copilăresc: „deci, Doamna X avea dreptate când a spus că avem ceva talent”. Ce să mai zic. Eu n-am mai auzit până acum două voci atât de perfecte, penetrante, catifelate, calde şi mature muzical în trupul a doua fetițe care în loc să se zbenguie în apă au preferat să cânte Verdi cu o bucurie îngerească. Şi remarc asta nu numai în calitate de critic, ci şi în cea de profesor cu respectabilă vechime la un liceu de artă. A trecut o săptămână de atunci şi eu tot mai cred că poate totuşi a fost un miraj. Dar apoi mă uit în aparatul de fotografiat, le văd, mă minunez şi-mi spun ca de atâtea ori: ce bogați suntem noi cei ce vorbim şi înțelegem limba „muzică” şi câtă bucurie şi surpriză continua oferă. Iar dacă decorul şi atmosfera sunt în perfect tandem cu ea, poate fi pur şi simplu raiul pe pământ.

CURS DE DANS ISTORIC

Mariana POPESCU

Magdalena Henrieta Bălan s-a născut în 20 august 1931, într-o familie de profesori, manifestând de copil, o înclinație deosebită pentru dans.

La vârsta de 11 ani a avut privilegiul de a începe studiul la renumitul Studio al Floriei Capsali, moment decisiv în alegerea unui drum ce va conduce spre o carieră de mare succes, în domeniul dansului.

După absolvirea Liceului *Gheorghe Lazăr* din Bucureşti, în anul 1949, va urma între anii 1963-1967, Facultatea de Educație Fizică şi Sport, unde va studia şi discipline înrudite cu profilul coregrafic. Studiază pentru scurt timp, la Facultatea de Coregrafie din cadrul Institutului de Artă din Bucureşti, având profesori remarcabili: Floria Capsali, Anton Romanovski, Petre Bodeuț, Constantin Ramadan (actorie), Angelo Pellegrini (lupte scenice), Zoe Dumitrescu Buşulenga (Istoria literaturii universale), Mihnea Gheorghiu (Istoria teatrului). Din păcate a trebuit să întrerupă cursurile, nefiindu-i permis să fie student şi în în acelaşi timp în activitate.

Prof. Magdalena Bălan

Curs de dans istoric

Editura Muzicală 2012

Volumul intitulat *Curs de dans istoric* al prof. Magdalena Bălan, apărut la Editura Muzicală, reprezintă chintesența unei îndelungate cariere didactice în domeniul coregrafiei, ca profesor de dans clasic la Şcoala Populară de Artă din Bucureşti, profesor de dans clasic, dans istoric şi repertoriu coregrafic la Liceul de Coregrafie *Floria Capsali* din Bucureşti, lector universitar la disciplina *Dans istoric* în cadrul Facultății de Coregrafie a UNTC *I.L.Caragiale* din Bucureşti. Dansul are rădăcini adânci în istoria omenirii. Fizicianul şi psihologul englez Havellok Ellis definea dansul ca fiind „cea mai frumoasă artă, pentru că el nu este traducerea sau abstractizarea vieții; el este viața însăşi."

Prof. Magdalena Bălan şi-a dedicat întreaga carieră pentru studiul dansului, cercetările sale fiind materializate într-un volum unicat, care prezintă interes deopotrivă pentru specialişti cât şi pentru toți cei doritori de a-şi îmbogăți cultura într-un domeniu atât de elevat.

Magdalena Bălan îşi propune să studieze dansul pornind de la Comuna primitivă şi până în perioada Romantismului (inclusiv).

Autoarea porneşte de la premiza că dansul este o artă care „a evoluat în paralel cu societatea umană. A ajuns la virtuozitate prin interpreți – mari talente – cât şi prin tematica abordată."

Primele patru capitole sunt dedicate unor aspecte pur tehnice, pornind de la „Noțiuni generale": *Puncte de orientare*, *Principalele poziții în dansul istoric*, *Poziții ale brațelor în dansul istoric*, *Atitudinea interpretului*, *Aşezarea în dans*, *Invitația la dans*, urmând apoi „Elemente tehnice în dansul istoric": *Pas marché*, *Pas élevé*, *Pas glissée*, *Pas degagé*, *Pas de pompadour*, *Pas galopée*, *Pas de zéphir*, *Ailes de pigeon*, *Pas grave*.

Autoarea dedică un capitol special formelor de *chassé* – combinații fixe de mişcări întâlnite în multe dansuri istorice, executate în diferite măsuri: 2/4, 3/4, 4/4, 6/8, etc.

Toate elementele tehnice sunt explicate detaliat şi se regăsesc în desene de o mare expresivitate, ce sugerează plastic sensul mişcării, realizate de însăşi autoarea.

În Capitolul *Révérence-ul în dansul istoric,* autoarea precizează: *„Révérence*-ul era prezent în viața de zi cu zi, precum şi în timpul desfăşurării dansurilor la Curte. El se modifică de la secol la secol ca formă, dar păstrează acelaşi fond: respect".

Urmează istoria începutului dansului istoric, în Comuna primitivă, pe baza informațiilor transmise prin desenele rupestre sau de pe morminte, fiind expresia unor manifestări de „tip instinctiv". Este descrisă în mod sugestiv, îngemănarea dintre muzică şi dans: „dansurile primitivilor au fost acompaniate de o muzică la fel de arhaică formată din sunete ritmice. Bătăile din palme au fost cu timpul însoțite de tobe la care mai târziu s-au adăugat şi strigăturile. Strigăturile, în decursul derulării dansului, s-au amplificat, s-au extins şi încetul cu încetul s-au transformat în cântece. Asfel gesturile s-au organizat în ritm şi dans".

În Antichitate - „dintre toate artele, dansul este considerat de autoare, ca fiind cel mai comunicativ: "Corpul dansatorului în mişcare tulbură pe spectator, stabilind un dialog cu el, făcându-l pe acesta să trăiască odată cu dansatorul, încordând şi relaxând muşchii odată cu balerinul, sau trăind cu intensitate ritmul acestuia".

Este prezentat dansul în Egipt: dansuri sacre, dansuri de fertilitate, dansuri funerare, dansuri profane; în India: *mudrele* – „veritabil alfabet al gesturilor; în Grecia – dansul grec fiind înainte de toate „o artă plastică şi mimetică"; la Roma – dansul reducându-se „la câteva atitudini libere împrumutate de la greci şi multă plimbare maiestuoasă în cadență"; dansurile ebraice – cu caracter predominant religios.

Evul Mediu se evidențiază prin dansurile care erau coordonate de maeştrii de balet care „impun o coregrafie pentru fiecare dans": *La Carole*, *Moressque*, *Brandon*, *Brasse – Danse*, *La Farandole*, *La Bourrée*, *La Branle*, *Le Tryiory*.

Renaşterea - reprezentând una din perioadele culturale cele mai ofertante, este tratată pornind de la evoluția muzicii care va determina înflorirea dansului. Este prezentat *dansul de curte* în Franța, cultivat la Curtea regelui Ludovic al XIV-lea, supranumit *Regele Soare*, care înființează *Academia de dans* în anul 1667. Sunt descrise un număr impresionant de dansuri, care vor fi studiate în mod ştiințific, fiind jalonate principiile tehnice „rămase neschimbate până în zilele noastre".

Autoarea prezintă cele mai reprezentative dansuri: *La Gaillarde*, *Le Tourdion*, *La Volta*, *La Pavane*, *L'Allemande*, *La Courante*, *Le Passepied*, *La Romanesque*, *La Sarabande*, *La Gigue*, *Le Rigodon*, *La Contredanse*, *Le Cancan* sau *Cahut*, *Le Menuet*, *La Gavotte*, *Poloneza*, *Mazurka*, *Tempête*, *La carmagnole*.

Magdalena Bălan tratează dansul istoric în Romantism, pornind de la crearea la Paris, în 12 martie 1832, a baletului *La Sylphide* de Herman Severin Løvenskiold, în coregrafia lui Auguste Bournonville, primul balet dansat în *pointes* de Marie Taglioni, considerată prima balerină din perioada romantică.

Sunt definite trăsăturile specifice ale acestui curent: „Spectacolele se poetizeaztă, acordându-se o deosebită importanță sentimentelor omeneşti, în deosebi, iubirii. În paralel, tehnica progresează, *pointele* apăruseră şi *arrabesque*-ul găseşte forma definitivă ....Dar mai ales, baletul se modifică în spiritul său. El devine ademenitor de vise".

Paşii de dans capătă acum „un conținut emoțional" în *Chaconne*, *Le Cotillon*, *La Valse*, *Mazurka* de bal, *Boston, Polka*, *Écossaise*, *Polka - Mazurka*, *Le Quadrille*, *Le Quadrille – français*, *Le Quadrille de lanciers*.

Bogata sa experiență didactică avea să fie solicitată în susținerea unor Workshop-uri la Academia de Dans din Sofia (1968), la Academia de Dans din Edmonton – Canada (1995), la Academia de Dans din Budapesta (1971).

În afară de activitatea didactică, Magdalena Bălan a desfăşurat o activitate artistică remarcabilă, realizând coregrafia unor producții cinematografice de referință: *Buzduganul cu trei peceți* (1977, film istoric, regia Constantin Vaeni, *Întoarcerea Vlaşinilor* (1984), regia Mircea Drăgan, *Cucoana Chirița* (1986), regia Mircea Drăgan, coregrafia filmului.

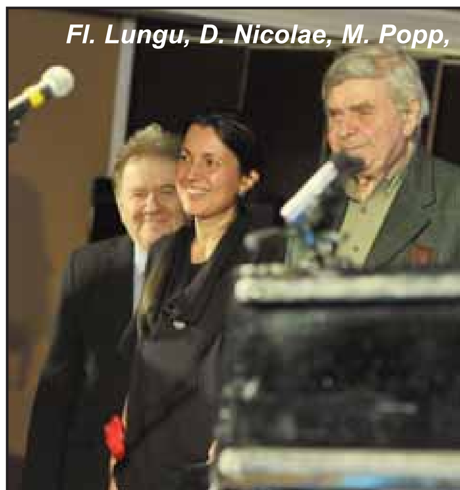
Pe plan național a primit mai multe premii, dar în anul 1976, avea să primească recunoaşterea internațională, prin acordarea marelui premiu *Prix d'Excellence*, la a X-a Gală a UNIATEC – Moscova, pentru coregrafia filmului *Ecou vizual*, regia Mihai Popescu.

Dar cea mai mare realizare o constituie formarea atâtor generații de artişti dansatori, pe care i-a îndrumat cu toată pasiunea şi priceperea sa. Mărturie stă recentul volum, izvorât din dragostea sa nemărginită pentru dans şi pentru discipolii săi.

November jazz & blues 2014 (I)

Florian LUNGU

Este mai mult decât încurajator faptul că genuri muzicale considerate „de nişă" precum jazz-ul şi blues-ul se impun cu tot mai multă pregnanţă în peisajul artistic autohton... căci cum altfel am putea evalua realitatea incontestabilă a existenţei, doar în luna noiembrie a anului în curs, a nu mai puţin de ***cinci festivaluri de gen***! Ca să nu mai vorbim despre numeroasele recitaluri găzduite în săli de concert şi de club. Despre editarea de cărţi (treizecişicinci de volume apărute din anul 2000 până în prezent). Despre mulţimea apariţiilor discografice reunind realizări ale artiştilor noştri în domeniu. Despre evidenţa notabilă a unor clase / specializări / module de jazz la nivelul unor institute de învăţământ superior muzical din Bucureşti, Iaşi, Cluj, Timişoara, chiar şi în unele licee şi colegii de artă. Despre emisiunile radiofonice, cele mai multe difuzate pe lungimile de unde ale posturilor Radio România Cultural şi Radio România Muzical. Spre satisfacţia fanilor, a fost reintegrată în grila TVR 2 o emisiune săptămânală de jazz şi blues sub genericul „Noapte indigo", vizionabilă în fiecare miercuri seara de la ora 23.

Fl. Lungu, D. Nicolae, M. Popp,

Revenind la evenimentele festivaliere ale lunii noiembrie, vom începe prin a menţiona Festivalul **„Danube Jazz and Blues"** organizat la Galaţi de Teatrul Muzical „Nae Leonard" (director **Teodor Niţă**) în parteneriat cu Fundaţia „Phoenix" (**Paul Nancă**) în perioada 13-15 noiembrie, găzduit în sala de spectacole a menţionatului teatru muzical. Prima seară a fost deschisă de **„Django Sound Quartet"**, grup de orientare „manouche" înfiinţat în 2010 sub conducerea pasionatului violonist şi profesor **Costinel Mirea** (masterand la Clasa de jazz a conservatorului bucureştean), cu trei tineri şi foarte tineri coechipieri, pianistul **Alex Borşan**, bass-istul **Cristian Mirea** şi bateristul **Iulian Nicolau** (încă elev la Liceul de artă „George Enescu") – ei propunând asistenţei o reuşită compoziţie a liderului, o cunoscută temă a lui **Johnny Răducanu** şi câteva cover-uri conferite unor teme standard din repertoriul internaţional. A evoluat apoi grupul **„Platonic Band"** condus de ghitaristul **Nicu Patoi** (gălăţean prin naştere, actualmente masterand la Clasa profesorului **Mircea Tiberian** a Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti), cu **Adrian Ciuplea** - ghitară bass, **Răzvan „Lapi" Lupu** - baterie, **Berti Barbera** - percuţie şi vocal, în interpretarea unui program ambiţios de compoziţii originale extrase din playlistul recentului album discografic „Middle Of The Week Tour – Best of Live", promovat printr-un turneu de 18 concerte în 16 oraşe ale ţării. O bună impresie a lăsat de asemenea, recitalul grupului **„Trenul de noapte"** acreditat de doi notorii interpreţi de blues traditional şi blues rock, **Marcian Petrescu** – specialistul nr. 1 în mînuirea muzicuţei dar şi vocalist, **Rareş Totu** – ghitarist de forţă şi competenţă, ei fiind însoţiţi în demersul lor de **Paul Baciu**, bass-ist originar din Cluj şi de energicul baterist **Constantin Bărbăşelu**. A încheiat seara gălăţeană grupul **„Rick Estrin & The Night Cats"** din California reprezentînd cu cinste blues-ul american autentic: **Rick Estrin** - muzicuţă şi vocal, **Kid Andersen** - ghitară, **Lorenzo Farrell** - ghitară bass şi orgă, **Jay Hansen** - baterie. În celelalte două seri au urcat pe podium sextetul vocal **„Jazzappella"**, tandemul **Harry Tavitian & Cserey Csaba**, **„Irina Popa And The Sinners"**, **„Cristiana Uikiza Band"** (Austria, Croatia), **Orchestra Teatrului „Nae Leonard"**, **„Irina Sârbu & Puiu Pascu Trio"**, **„Nicolas Simion Quartet"** (Germania), **„Vasco the Patch"** (Bulgaria) – dar spre regretul meu nu i-am putut aplauda întrucât m-am deplasat la Timişoara spre a prezenta cea de a XXIV-a ediţie a **„Galei Blues Jazz Kamo"** eficient pusă în pagină organizatorică de neobositul **Johnny Bota** cu sprijinul Filarmonicii „Banatul" şi al Primăriei.

Perioada de desfăşurare a Galei timişorene ce poartă de câţiva ani numele iniţiatorului ei, regretatul muzician **Kamocsa Béla** – derulată în primitoarea sală „Capitol" a inclus serile de 15 şi 16 noiembrie, altfel spus, un week end fertil urmărit cu interes de un public cald şi receptiv.

Astfel, sâmbătă 15.10 s-a produs pentru început **„Miriam & The Tornado Ensemble"** din Germania, talentata, charismatica vocalistă **Miriam Arens** (ai cărei părinţi sînt plecaţi din România) fiind secondată de trei buni instrumentişti, pianistul compozitor **Tom Jahn**, bass-istul **Dominik Palmer** şi bateristul **Josy Friebel**. Un program aparte prin modernitate, originalitate şi profesionalism a fost înfăţişat spectatorilor de **Trio-ul „Fantasm"** alcătuit din doi instrumentişti americani, pianistul de origine română **Lucian Ban**, violistul **Mat Maneri** (nominalizat la Premiile Grammy) şi din violonistul german **Albrecht Maurer**, cu toţi aflaţi într-un turneu promoţional pentru nonconformistul, rafinatul set de înre-gistrări încredinţate memoriei discului. După recitalul lor substanţial şi sofisticat – în sensul pozitiv al acestor atribute – încheierea serii a revenit dinamicului quartet condus de pianistul **Milan Petrović** cuprinzându-i pe saxofonistul **Lehel Nagy**, pe bass-istul **Robert Gostinčar** şi pe bateristul **Bogdan Zdjelar**, cei patru instrumentişti susţinând un program relaxant şi policrom de swing, blues, funk, rock.

Mai amplă, seara de duminică 16 noiembrie a constituit mai întâi un fericit prilej de întâlnire cu un „monstru sacru" al jazz-ului românesc, aproape octogenarul **Marius Popp**. Maestrul a întreţinut un emoţionant dialog pianistic împreună cu eleva sa, **Daniela Nicolae** cunoscută şi ca apreciată realizatoare de emisiuni radiofonice de jazz. Tot o fructuoasă colaborare între generaţii s-a dovedit a fi admirabilul program oferit de oaspeţi din Ungaria: violonistul (şi violistul) **Deseö Csaba** alăturat trioului **Gyárfás István** - ghitară, **Oláh Zoltán** - bass, **Cseh Balázs** - baterie, ei sensibilizându-i pe auditori cu sonorităţi, armonii, concepte stilistice şi argumente ale expresivităţii, proprii filonului clasic-modernizat al jazz-ului. A fost în continuare rândul notoriului cvintet **„Bega Blues Band"** întemeiat acum mai bine de trei decenii de **Kamocsa Béla** şi condus din 2010 de bass-istul, violonistul, compozitorul şi profesorul (doctor în muzică) **Johnny Bota**. Prezenţă scenică plină de pregnanţă, **„Bega Blues Band"** – adică **Johnny Bota**, cîntăreaţa **Maria Chioran**, flautistul, clarinetistul, saxofonistul **Lucian Nagy**, claviaturistul **Toni Kühn**, bateristul **Lică Dolga** – a adus pe podium şi trei invitaţi, percuţionistul **Ovidiu Andriş**, ghitaristul **Mircea Bunea**, ghitaristul **Gyárfás István,** cu toţi angajaţi în energizarea ambientului cu atractive reinterpretări ale unor teme de blues şi jazz celebre dar şi cu două creaţii originale: „Pagan Thrac Dance" de **Johnny Bota** şi „Blues de Timişoara", creaţie a lui **Kamo**. În epilogul Galei am receptat cu interes un plutitor, microcosmic univers sonor-expresiv concretizat cu bun gust şi har de grupul **„Dumitrio"** avându-l ca protagonist pe ghitaristul / specialistul în laptop electronics **George Dumitriu** (reprezentînd diaspora românească din Olanda) şi ai săi „acoliţi întru jazz contemporan" **Mattia Magatelli** - contrabass-ist originar din Milano şi slovenul **Kristijan Krajnčan** - baterie; recitalul lor a cuprins exclusiv creaţii intens expresive ale ghitaristului şi ale bass-istului, policrom ornate cu efecte electronice, piese incluse în recent lansatul CD numit „Future nostalgia". (Foto: Liviu Tulbure)

25 de ani romantici

Octavian URSULESCU

Născut în 1942, la Bucureşti, **Florin Bogardo** s-a stins în viaţă tot în Capitală, în anul 2009, lăsându-ne o moştenire unică de cântece impregnate de sensibilitate şi romantism, dar şi regretul că după 1992, când a luat parte pentru ultima dată la un concurs televizat, s-a retras practic din "această lume dezlănţuită" a muzicii uşoare... Dar ce ar mai putut face acest creator înzestrat cu har celest în peisajul dominat de vulgaritate şi amatorism de după 1990, în care muzica uşoară tradiţională a fost pur şi simplu executată în mass-media, iar compozitorii de valoare nu şi-au mai găsit locul? Pentru cine, pentru ce şi mai ales CE să mai compună? Aşa încât Bogardo - aşa cum am spus, îndurerat, şi la catafalcul său, în Aula Palatului Cantacuzino - s-a retras, discret, aşa cum fusese întreaga viaţă, fără să se plângă, fără să ceară nimănui nimic. Până în ziua când inima sa delicată ("Doctore/ Simt ceva mortal/ În regiunea fiinţei mele"...) a cedat, afectată şi de incendiul care-i distrusese, în 2008, bună parte din locuinţă, cu înregistrări, arhivă, amintiri...

Florin Bogardo a absolvit Conservatorul din Bucureşti în 1967, între dascălii săi de la clasa de compoziţie a prof. Anatol Vieru numărându-se Gheorghe Dumitrescu, Myriam Marbe, Octavian Lazăr Cosma, Tudor Ciortea, Emilia Comişel. De la terminarea facultăţii până în 1982 a fost regizor muzical la Radiodifuziunea Română. A fost primit în Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor la numai 26 de ani, dar între timp fusese cel mai tânăr laureat (Premiul Uniunii Scriitorilor) la prima ediţie a Festivalului de la Mamaia, în 1963, cu piesa "Cum e oare?", cântată atunci de Margareta Pâslaru şi Gigi Marga (la primele ediţii titlurile finaliste beneficiau de două versiuni). În 1971 se căsătoreşte cu Stela Enache, pentru care avea să scrie nu mai puţin de 76 de cântece, uniunea lor, din care s-au născut doi copii, fiind perfectă şi în plan artistic. La festivalul de la Mamaia i s-au acordat premii (în 1963, 1969, 1970, 1972, 1976) sau menţiuni (1973, 1974), dar niciodată n-a urcat pe cea mai înaltă treaptă! Măcar acum poate că vor roşi, dacă mai trăiesc, membrii juriilor de la respectivele ediţii... Din fericire, a fost recompensat cu premiul UCMR în 1979, 1981 şi 1982.

Colecţia de faţă acoperă exact jumătatea de secol productivă din cariera neuitatului compozitor-interpret şi uneori poet, de la "Cum e oare?" la "Dimineţile mele" (1988). Chiar dacă lipsesc titluri emblematice, cum ar fi "Iubirea cea mare", "Plop înfrânt", "Izvorul nopţii" sau "Dacă iubeşti fără să speri", selecţia nu face decât să demonstreze şi mai mult, prin cele 21 de titluri, bogăţia inspiraţiei, rafinamentul melodic, armoniile surprinzătoare, apelarea la versul de calitate prin care creaţia lui Bogardo s-a singularizat. Firesc, am spune, 13 dintre melodii sunt cântate de Stela Enache, între acestea fiind "Apari iubire" (1972), "Dansul e ca o vrajă" (premiul UCMR pe 1979), "Să nu uităm trandafirii" (pr. II la Mamaia 69 cu Margareta Pâslaru, care are şi o versiune în limba spaniolă), "Îndrăgostiţii lumii" (1984), "O floare albă" (1971), "Trandafirul" (1978), "În casa foşnetului mut" (1980), "N-ai să mă poţi uita" (1985), "La steaua" (1978 – singurul său premiu I, la... "Cântarea României", în 1979!), aceasta din urmă în duet cu compozitorul; ea cântă tot împreună cu Bogardo şi piesa "Să pot!", din 1984. Am lăsat intenţionat la urmă două piese lansate în banda sonoră a unor filme de imens succes, ambele în regia lui Nicolae Corjos. "Ani de liceu" (1986), distinsă cu Premiul ACIN, există şi în varianta de duet Stela Enache-Florin Bogardo, playback în film pentru protagonişti, Oana Sârbu şi Ştefan Bănică Jr., chiar dacă şi aceştia ar fi putut, eventual, să-i dea viaţă, deşi cariera lor muzicală se afla încă în faza incipientă. Iar "Balada pescăruşilor albaştri" a fost tema muzicală (acolo fără text) a filmului la care de asemenea au suspinat generaţii de adolescenţi, "Declaraţie de dragoste" (1985). Cu vocea sa atât de specială, Bogardo însuşi interpretează melodiile "Dintre sute de catarge" (1973), "Ora cântecului" (premiul II la Mamaia '69), "Un acoperiş" şi "Într-o zi, când m-am născut" (ambele din 1968). Foarte interesantă este colaborarea vocală din "Un vis romantic" (1965), dintre Horia Moculescu şi textierul-actor-cântăreţ Mihai Dumbravă, plecat dintre noi în urmă cu câţiva ani, în Germania. Şi dacă vorbim de dispariţii, cu siguranţă cea mai dureroasă, şi pentru Bogardo,

a fost cea a neuitatului, inegalabilului Aurelian Andreescu, căruia i-a încredinţat două creaţii memorabile, ambele lansate pe scena festivalului de la Mamaia. Că juriile de atunci au fost... surde o dovedeşte şi faptul că aceste melodii au făcut istorie, au fost reluate de atunci în zeci de versiuni, fiind cântate şi azi. Astfel, "Un fluture şi-o pasăre" (a doua versiune a aparţinut Stelei Enache) a primit doar premiul III în 1972, în ciuda interpretării vibrante a lui "Aurică". Iar "Tu eşti primăvara mea" a fost distinsă doar cu o... menţiune, a Consiliului culturii, a doua versiune fiind cea a Mihaelei Mihai. Din fericire, timpul face uneori dreptate şi mai aşează uneori valorile la locul lor (ceea ce intenţionăm şi noi prin aceste CD-uri de colecţie): "Tu eşti primăvara mea" a fost votată de ascultători pe locul I în selecţia "80 de ani de muzică în 80 de melodii" - casetă cu 4 CD-uri editată de Casa Radio în 2008, premiată la timpul respectiv de revista "Actualitatea muzicală" editată de UCMR.

Albumul de faţă, ce reuneşte, aşa cum spuneam, creaţii ale lui Florin Bogardo din intervalul 1963-1988, trebuie ascultat cu inima... Mesajul lui: să nu uităm nicicând să iubim trandafirii, dar mai ales pe aceşti compozitori excepţionali, de care muzica uşoară românească n-a dus niciodată lipsă!

47 de toamne aurii...

Octavian URSULESCU

Pare greu de crezut, dar în România există două festivaluri care au ajuns anul acesta la ediția cu numărul 47, fiind organizate neîntrerupt din 1968 încoace, cel de muzică uşoară de la Amara şi cel al romanței, de la Târgovişte! Într-o lume atât de agitată şi de schimbătoare, în care manifestări cu bugete şi expunere infinit superioare, cum ar fi "Cerbul de aur" sau Mamaia, au dispărut învăluite în ceața nepăsării şi a managementului catastrofal, e cu adevărat uimitor să afli că mai există oameni de ispravă, pentru care cultura chiar înseamnă ceva. Când am scris despre minunatul concert "Primăvara clasică europeană", desfăşurat la Târgovişte într-un superb cadru natural, am subliniat implicarea primarului Gabriel Boriga, pe care l-am reîntâlnit acum în postura de preşedinte al festivalului "Crizantema de aur", care era cât pe ce să nu mai aibă loc, după câte am înțeles, dar o mână de oameni de bine şi-au unit eforturile pe ultima sută de metri, cum se spune, oferindu-ne o ediție 47

A. Prisăcaru, T. Jacot, G. Boriga

absolut încântătoare. În 2007, revista "Actualitatea muzicală" premia în Aula Palatului Cantacuzino un volum realmente remarcabil, "Istoria Crizantemei de aur", apărut la editura Artpress din Târgovişte sub semnătura lui Teodor Vasiliu, prezentator al multor ediții ale evenimentului dâmbovițean şi cronicar riguros al festivalului. Având-o alături pe soția sa, cunoscuta interpretă Alina Mavrodin, nume emblematic pentru cultura locală, Teddy Vasiliu a stat seară de seară în primul rând, amintindu-şi probabil cu nostalgie de

M. Bârgău, O. Georgescu, T. Vasiliu, Al. Jula, A. Mavrodin

edițiile anterioare... Cum a fost ediția 2014 în ochii celor care participă la "Crizantemă", asemeni celor doi, an de an? Personal, nu pot face comparații, am participat pentru prima oară (amuzându-mă, înseamnă că sunt deja "copt" pentru romanțe, gata cu hârjoana din muzica uşoară!), dar nu cred că de raportări e nevoie, ci de cântărirea celor trei seri frumoase de muzică – şi chiar că au fost frumoase! În mod tradițional festivalul era găzduit de Casa de cultură a sindicatelor, mai încăpătoare, dar şi mai răcoroasă (acum a fost... prea cald!), pentru că, în premieră, locul de desfăşurare să fie mutat la Teatrul municipal "Tony Bulandra" - cochet, intim, primitor. Însăşi romanța este un gen muzical intimist, aşa încât ideea a fost benefică, mai ales că directorul teatrului, regizorul şi scenograful Mihai Constantin Ranin, a imaginat o ambianță cinematografică "vintage", începând de la umbrelele luminate ingenios din fața sălii. Însoțit de acordurile unor romanțe celebre, răsunând în difuzoare, ajungeai la uşa teatrului, unde erai întâmpinat de domnițe în cuceritoare vestimentații de epocă, după care făpturi la fel de grațioase, dar şi bravi oşteni din trecute epoci conducându-te prin foyer-ul dominat de aroma crizantemelor până în sala unde scena era, la fel, copleşită de florile toamnei. Altfel spus, întinereşte ea romanța, încearcă să țină pasul cu vremea, dar rămâne înainte de toate un cântec mai degrabă trist, romantic, al nostalgiilor, al regretelor, al toamnei vieții, al iubirilor pierdute şi al dezrădăcinării, pus sub semnul

Fl. Georgescu, F. Filip

(la redactarea textelor trebuie totuşi, pe viitor, consultat un specialist), organizatorii, împreună cu editura PRO Universitaria, au oferit spectatorilor plăcuta surpriză a lansării în foyer a cărţii Oanei Georgescu, "Alexandru Jula, ultimul romantic", cu dedicaţii din partea autoarei şi a protagonistului şi cu luări de cuvânt ale celor doi, alături de Marian Bârgău, director editorial, de Alina Mavrodin şi Teodor Vasiliu. O altă surpriză, de această dată pe scenă, s-a datorat doamnei Mimi Popovici şi a fost interpretarea de către artista emerită a Rep. Moldova Silvia Goncear a unei lucrări postume a reputatului compozitor Titel Popovici (probabil cel mai premiat creator în istoria festivalului), "Un dor nestins", pe versuri de Nicoleta Opaiţ. Concurenţii şi unele dintre vedetele din recital (Felicia Filip, Florin Georgescu) au fost acompaniaţi fără cusur de excelenta orchestră "Romanticii" (se impune menţionarea ei pe afiş şi în programul de sală, cu întreaga componenţă), dirijată de compozitorul Dan Ardelean, cu un concert-maestru de clasă în persoana violonistului virtuoz Cornel Panţîr. Orchestra a deschis fiecare seară cu o piesă instrumentală: "Clar de lună" de N. Kirculescu, "Crizantema" (romanţă rusească), respectiv tema filmului "Lista lui Schindler". Juriul a fost, ca de obicei, prestigios: Voicu Enăchescu (preşedinte), Felicia Filip (preşedinte de onoare – în prima seară organizatorii i-au conferit un trofeu special), Florin Georgescu, Leonid Gorceac (Rep. Moldova), Cristina Munteanu, Diana Vodă Nuţeanu (conf. univ. dr. la UNMB), actriţa Florina Cercel. Iar frumuseţea şi eleganţa prezentatoarei Alexandra Velniciuc (ah, ce ne-am fi dorit să şi recite ceva!) au întregit cuceritoarea atmosferă de distincţie.

tonalităţilor minore, nicidecum exagerat de vesel sau de sprinţar...

Festivalul a fost organizat, impecabil, de Consiliul local, Consiliul judeţean, Primăria municipiului, Teatrul municipal "Tony Bulandra", Centrul judeţean pentru cultură, cu o bună sonorizare asigurată de Show Design Group (inginer de sunet Adrian Motoc), reuşindu-se transmiterea în direct a ultimei seri de festival (ce păcat că nu tot, ar fi adus mare audienţă postului!), în excelente condiţii, de către TV Favorit. Am scris "reuşindu-se", în condiţiile în care ani la rând "Crizantema" n-a mai apărut pe micul ecran, condamnabilă fiind înainte de toate neimplicarea TVR (dar mai are oare televiziunea publică muzică în programele sale?), OBLIGATĂ prin statut şi finanţare să difuzeze manifestările cu caracter naţional! Iar "Crizantema de aur" este Festival NAŢIONAL de creaţie şi interpretare a romanţei! Pe lângă un frumos program de sală gratuit

St. Enache

A. Velniciuc

În secţiunea de Creaţie s-au înfruntat 8 lucrări, Marele premiu fiind acordat lui Ionel Bratu Voicescu pentru "Inimă", versuri Ion Haineş, pian şi voce Liana

Lungu, un Premiu special al municipiului Târgovişte mergând către piesa "Iubirea, floare de cais" de Constantin Bardan, versuri Mariana Chirtoacă, compozitorul acompaniind-o la pian pe Claudia Maria Filipescu. Celelalte titluri finaliste au fost "Te visez mereu", muzică şi versuri Marin Voican Ghioroiu (solistă Rodica Anghelescu, premiul I la Interpretare în 2012), "Romanța unui triste amintiri", m. Marcel Morărescu, v. Maria Deznan (solistă Ana Ghibea), "Se zămisleşte o nouă melodie", m. şi interpretare Larisa Coropcean, v. Zigmund Tauberg, "Şi dacă...", m. Dumitru Buzoianu, v. Mihai Eminescu (Cristina Neacşu), "Dor de mamă", m. Mircea Andreescu, v. Ion Costea (Gabriela Boțan, profesoară şi fostă solistă de muzică uşoară cu premii la activ), "Minunile toamnei", m. Marcel Iorga, v. George Popovici (Doina Moroşanu, o voce absolut remarcabilă). E păcat că numele importante ale componisticii ocolesc concursul, dar de pe acum ni se anunță o înscriere de marcă pentru ediția viitoare: Jolt Kerestely!

La Interpretare, 13 finalişti, distincțiile au fost mai numeroase. Premiul special al Şcolii de arte "Titel Popovici" din Iaşi a revenit unei foste eleve a regretatului compozitor, mezina concursului, 16 ani, ieşeanca Sabina Străchinaru dând viață, firesc, unei cunoscute creații a mentorului său, "Îmi cântă o vioară dorul". Consiliul județean Dîmbovița a acordat un Premiu special Voichiței Regoş din Baia-Mare, în timp ce Premiul special "Felicia Filip – Voce cu parfum de crizantemă" i-a fost înmânat localnicului Gheorghe Vasilache. Pe podium au urcat Aurel Niamțu, Iaşi, şi el fost elev al lui Titel Popovici şi semifinalist la "Vocea României" (pr. III), Raisa Bîrnaz din Orhei, Rep. Moldova, sora Silviei Goncear (pr. II), Doru Emanuel Pantazi din Constanța (pr. I). În fine, Marele Premiu a plecat peste Prut, fiindu-i atribuit sensibilei interprete Tatiana Jacot din Chişinău (oraş unde există o soră mai tânără a festivalului târgoviştean, "Crizantema de argint"). Distincțiile au fost înmânate de preşedintele festivalului, Gabriel Boriga, de primarul interimar Adrian Prisăcaru, de Alina Dumbravă, director executiv al festivalului, de Mimi Popovici şi de Leonid Gorceac, fiind însoțite de spectaculoase trofee realizate de artistul plastic Cătălin Hrimiuc şi de flori, multe flori. De notat că bună parte din concurenți a înscris în CV studii de Teologie şi activitate în coruri bisericeşti, în această categorie înscriindu-se şi laureatul ediției trecute, invitat pentru un micro-recital. Alexandru Chiriac, posesor al unei voci impresionante (puse în valoare şi la festivalul internațional "Dan Spătaru" de la Medgidia din acest an), este absolvent al Facultății de Teologie, masterand la UNMB şi solist al coralei "Armonia" a Arhiepiscopiei Tomisului. El a dat viață unor binecunoscute romanțe populare, "De ce m-ați dus de lângă voi" şi "Să-mi cânți cobzar", precum şi celebrei cantonete "Dicitencello vuie" de Rodolfo Falvo, cunoscută mai degrabă marelui public ca "Ti voglio bene". Un recital surprinzător şi gustat de public a fost cel oferit de actorul-cântăreț Adrian Nour, finalist la "Vocea României", alături de câțiva tineri instrumentişti. Cum el a cântat mai ales în limbi străine, putem considera că a fost o ediție internațională, având în vedere şi recitalul simpaticei vedete din Italia,

G. Boriga înmânează Trofeul Tatianei Jacot

S. Străchinaru

Al. Jula

ntotdeauna, n-a uitat-o nici acum pe "soția prietenului său") au făcut o demonstrație de profesionalism la care ar fi trebuit să asiste, în genunchi pe coji de nuci, la colț, ca pe vremuri, toți cei care folosesc, referindu-se la monştrii sacri ai scenei româneşti, apelativul jignitor "dinozauri"! Dar renumele acestor "dinozauri" va dăinui prin timp, pe când cel al "artiştilor" susținuți agresiv de junii comentatori va fi căzut demult în uitare...

Un punct culminant al festivalului a fost atins prin dublul recital oferit de soprana Felicia Filip şi de tenorul Florin Georgescu: două mari voci, cei doi evoluând atât separat, cât şi în duet, cu romanțe, arii din opere şi operete, spre desfătarea unui public avizat. În

Francesco Napoli, acompaniat în câteva melodii, la pian, de Dan Ardelean. Legat de invitarea acestora din urmă, apreciem în cel mai înalt grad inițiativa organizatorilor, care au lărgit paleta muzicală, trecând de la romanța din prima parte la şlagărul de muzică uşoară din partea a doua, în compania unor staruri ale genului, care fireşte şi-au armonizat repertoriul cu specificul manifestării, acordând mai mult spațiu pieselor romantice, lirice, baladelor. Marina Voica (45 de minute incandescente pe o pasarelă în dublă pantă, o adevărată performanță!), Stela Enache (ne-a dăruit trandafiri în loc de crizanteme, invitându-ne să nu-i uităm, la fel ca pe anii de liceu) şi Alexandru Jula ("ultimul romantic", sfătos ca-

M. Voica

Ghe. Vasilache

încheierea acestei cronici îmi dau seama că am fost prea laudativ, dar ce să fac? Înafara sugestiilor privitoare la pasarela îngustă, în pantă (rolul ei nu se justifica) şi la conținutul programului de sală (şi afişele ar trebui gândite mai atractiv, cu fotografii, dar evident acum n-a fost timp), sunt nevoit să recunosc că nu prea am ce critica şi asta, sincer, mă bucură. Nu mă îndoiesc că totul va fi perfect la ediția a 48-a, la Teatrul municipal "Tony Bulandra" din Târgovişte, când crizantemele şi frunzele aurii ale toamnei vor îngâna împreună cu noi alte şi alte refrene ale romanțelor celebre! (Foto: Liviu Subțirică)

Primul “Cerb de aur”. Epilog.

Octavian URSULESCU

Câştigarea pentru prima oară a “Cerbului de aur” de către o solistă din România a produs, aşa cum scriam, fireşti valuri de simpatie şi bucurie, dar şi invidie, vorbe pe la colțuri. Între a-şi continua cariera muzicală atât de frumoasă în țară şi plecarea peste hotare, aceasta din urmă începuse să-i încolțească tot mai mult în minte Luminiței Dobrescu: “Gândul meu de a părăsi țara, pentru a scăpa de o căsnicie nefericită, prindea tot mai mult contur, cu atât mai mult cu cât vroiam să scap de Securitatea care pusese ochii pe mine şi-mi propusese colaborarea”. Aşa încât cu ocazia festivalului de la Sopot, din Polonia, în 1970, unde era însoțită de compozitorul şi dirijorul Gelu Solomonescu şi unde urcase din nou pe treapta cea mai înaltă, decide să nu se mai întoarcă în țară, ci să-şi continue cariera muzicală în Berlinul de Vest. Când a aflat că intenționează să plece chiar în ziua Galei, fără a mai intra în posesia premiului câştigat şi lăsându-l să se întoarcă singur la Bucureşti, Solomonescu a făcut o criză, neştiind însă că biletul de avion avea o dată precisă şi că nu mai exista cale de întoarcere. Pentru Luminița începea o viață nouă, fiind aşteptată pe aeroport de muzicianul Adrian Ciceu, pe care-l cunoscuse cu ocazia unui turneu în Berlinul de Vest. Imediat acesta i-a făcut cunoştință cu o bună prietenă a Marlenei Dietrich, o actriță şi şansonetistă de vază, Eveline Kunneke, fiica lui Eduard Kunneke, autorul operetei “Îndrăgostiții de pe lună”. După ce a ascultat-o, aceasta i-a devenit un fel de manager, introducând-o în lumea bună a spectacolului. Aşa a ajuns la casa de discuri Hansa/Ariola, unde producătorul Thomas Meisel i-a oferit pe loc un contract. Adrian Ciceu a jucat un rol pozitiv în reorientarea sa muzicală, îndreptând-o către teritorii încă neexplorate, cum ar fi jazzul şi swingul.

Cu Dan Spătaru în Israel

Cu A. Ciceu

Ciceu era deja component al faimosului big-band-ului dirijat de Paul Kuhn, un reputat compozitor şi pianist de jazz, orchestră din care făcea parte şi fratele lui, pianist celebru peste ani, Eugen Ciceu (Cicero). În anii ce au urmat, Luminița Dobrescu a înlănțuit înregistrări pentru discuri, concerte, turnee, filme de televiziune, Adrian Ciceu, pedagog desăvârşit, fiind mereu alături de ea, ajutând-o să pună în practică tot ce era necesar pentru ascensiunea ei. A fost o perioadă romantică, în care cei doi ascultau şi “studiau” înregistrările interpretei preferate a Luminiței, Dionne Warwick. Pe lângă muzică, Adrian Ciceu era pasionat de cultura japoneză şi chineză, colecționa artă cu un rafinament rar, filozofia vieții lui fiind influențată de discreția şi profunzimea culturii orientale. Acesta a influențat-o decisiv şi din acest punct de vedere, nu numai muzical, pe Luminița Dobrescu, devenită şi ea o colecționară apreciată. Ascensiunea rapidă a interpretei s-a datorat în bună măsură celui care i-a fost mentor, apoi partener de viață, un om de mare cultură şi un desăvârşit muzician. Chiar dacă după 10 ani drumurile lor aveau să se despartă, cei doi rămânând însă în relații amicale, dominate de respect,

pentru că Adrian Ciceu şi-a pus irevocabil pecetea pe stilul muzical al artistei, pe gustul ei pentru tot ce e frumos şi rafinat. În vara lui 2013, în Italia, Luminița Dobrescu a scris o sensibilă poezie, "Dedicație", cu o trimitere nostalgică la anii romantici ai tinereții lor, pe care cu siguranță o vom regăsi în volumul autobiografic la care lucrează interpreta. Între timp a început să cânte cu big-bandul Radiodifuziunii, dirijat de Paul Kuhn, care i-a devenit şi producător.

În prezent Luminița Dobrescu locuieşte în Italia, dar este foarte legată de tot ce întâmplă în viața muzicală românească, venind în țară de câteva ori pe an. De neînțeles este faptul că după 1990 n-a fost niciodată invitată să facă parte din juriu la "Cerbul de aur", tocmai ea, prima câştigătoare a Trofeului pentru țara noastră! Mai mult, a propus TVR să acorde la festival un consistent premiu purtându-i numele, propunere rămasă, iarăşi inexplicabil, fără

Cu Frank Fischer

ecou la mai marii din Pangratti. Reîntâlnirea cu scena Teatrului Dramatic din Braşov s-a produs la selecția națională Eurovision din 2014, la 55 de ani de la triumful din 1969... Dar să nu uităm desele apariții pe micul ecran, lansarea dublului album editat de Casa Radio printr-un concert memorabil pe scena sălii din str. Gen. Berthelot (album premiat de revista "Actualitatea Muzicală"), precum şi neobosita sa activitate muzicală. Astfel, de curând a venit la Bucureşti pentru a înregistra în studioul lui Andrei Tudor compoziții în primă audiție ale lui Marcel Dragomir, colaborarea sa cu Florin Piersic anunțându-se de pe acum ca un eveniment al sfârşitului de an.

Mondo pop

M. ANTON

Lily Allen a revenit printr-un nou album intitulat "Sheezus". Titulatura aleasă nu este întâmplătoare, artista fiind inspirată de discul "Yeezus" lansat de Kanye West.

Damon Albarn, solistul formației Blur, a revenit în atenția publicului cu un album solo intitulat "Everyday Robot". Cel de-al patrulea single extras de pe acest material este intitulat "Mr. Tembo".

Jason Derulo feat. **Snoop Dogg** – Wiggle, cel de-al patrulea single de pe albumul de studio al lui Jason Derulo, intitulat "Talk Dirty". Născut în Miami, Jason Joel Desrouleaux este un artist de 24 de ani.

La doar 22 de ani, cei doi băieți din grupul **Klingande** au adunat pentru single-ul "Jubel" peste 13 milioane de vizualizări pe contul lor oficial de Youtube şi se află pe primul loc în țări ca Italia, Germania, țările scandinave şi Belgia. Format din doi studenți, Cédric şi Edgar, grupul a fost înființat în decembrie 2012 şi produce muzică electronică, cu influențe jazz, house, dar şi de saxofon. Cei doi membri Klingande au studiat muzica încă de la o vârstă fragedă, iar în adolescență au devenit DJ.

Young the Giant - formația americană de indie-rock a lansat un nou single intitulat "Crystallized". Acesta face parte de pe cel mai recent material semnat de band, "Mind Over Matter". Componența formației este următoarea: Sameer Gadhia (voce), Jacob Tilley şi Eric Cannata (chitare), Payam Doostzadeh (bass) şi Francois Comtois (tobe).

Lily Allen

Din Montréal la Dolhasca

Oana GEORGESCU

Nici nu a început bine Stagiunea 2014 – 2015, că au sosit şi solicitările pentru turnee cu artiştii

Teatrului de Revistă "Constantin Tănase", în frunte cu Stela Popescu, Alexandru Arşinel şi Vasile Muraru. În ţară şi în străinătate. Toamna aceasta spectacolul "*Vivat Revista*!" s-a jucat în mai multe localităţi moldave: Suceava, Dolhasca, localitatea natală a marelui actor Alexandru Arşinel, pe scena Casei de Cultură care din 12 octombrie 2014 poartă numele, Oneşti (au deschis Stagiunea Teatrală la Cinema "*Capitol*") şi Botoşani, apoi la Mediaş şi la Târgovişte (Teatrul "*Tony Bulandra*"). "*Vivat Revista*!" este un spectacol revuistic pe texte de Mihai Maximilian, Nae Lăzărescu, Octavian Sava, Vasile Muraru, Aurel Storin şi Dan Mihăescu. Din distribuţie fac parte Stela Popescu, Alexandru Arşinel, Vasile Muraru, Alexandru Lulescu, Adriana Trandafir, Valentina Fătu, Ana Maria Donosa, Adrian Enache şi Daniela Tănase. Coregrafia spectacolului regizat de Cezar Ghioca e semnată de Cornel Popovici, scenografia de Ana Iulia Popov, iar conducerea muzicală aparţine compozitorului, dirijorului şi orchestratorului Dan Dimitriu.

Turneul din Canada al celor doi mari actori Stela Popescu şi Alexandru Arşinel, aşteptaţi cu nerăbdare, ca de fiecare dată, în diaspora, a fost unul triumfal. Românii din Montréal, Ottawa, Toronto, Calgary, Edmonton şi Québec i-au primit cu braţele deschise. Alături de ei a fost invitat în spectacol şi rockerul Radu Dolgan de la Chişinău. Artiştii au marcat deschiderea celei de-a V-a Stagiuni Teatrale Româneşti în Canada 2014 – 2015, eveniment la care a fost prezent şi interpretul Victor Socaciu, acum Consul General al României la Montréal.

"Sunt minunaţi, calzi şi plini de umor şi cu un spirit foarte tânăr" – scria pe Facebook Liliana Suciu din Calgary. "*Iar spectacolele lor nu sunt la fel de la o seară la alta. Cine i-a văzut în cele patru oraşe de pe coasta de Est: Québec, Montréal, Ottawa, Toronto - şi ştiu pe cineva care i-a admirat în aceste patru seri la rând - poate depune mărturie vie că spectacolele lor sunt unice. Aşa că nu rataţi Calgary! Sau, mai degrabă, chiar daca îi vedeţi la Edmonton, daţi o fugă şi la Calgary şi invers, căci aveţi şansa să vă bucuraţi de ei de două ori în Canada, iar apoi doar la Bucureşti*".

"Succesul şi felicitările se adresează în mod deosebit şi organizatorilor. Ne dorim cât mai multe astfel de evenimente, atât pentru români, cât şi pentru

aceia care doresc să cunoască cultura românească" – posta un alt român din Canada.

“Am râs, ne-am bucurat, am cântat româneşte şi am fost NOI, aşa... cu sinceritate am fost NOI. Ştiu că un simplu “mulțumesc Stela Popescu şi Alexandru Arsinel” nu este de ajuns pentru toate momentele frumoase pe care ni le-ați dăruit, pentru clipele de neuitat şi pentru emoțiile trăite. Oamenii au nevoie de lacrimi de bucurie, de îmbrățişări calde, de gesturi tandre, de vorbe frumoase, de sinceritate, de încredere şi de finaluri fericite. Pentru toate acestea, Oamenii au nevoie de Oameni. Vă iubim, vă respectăm, şi ne este dor deja de dumneavoastră. Sperăm să ne revedem curând”… Aşa au continuat să… sune toate mesajele românilor stabiliți în Canada la adresa celor doi mari actori.

“*Oamenii diasporei vor să vadă vedetele din România care apar la televiziune sau despre care se vorbeşte*” – mărturisea Sergiu Cioiu, reputatul actor, cântăreț şi compozitor român stabilit în Canada. “*Eu am făcut multe spectacole pentru români, dar sunt mai exigent cu locurile în care se desfăşoară un spectacol. Am organizat spectacole de poezie, de teatru, de divertisment. Acum sunt mai comod şi mai circumspect cu un public căruia îi plac manelele, folclorul urban şi zgomotul. Probabil voi face un spectacol de turneu la căderea definitivă a cortinei* <<Când reflectoarele s-au stins...>>. *Stela şi Arşinel au avut un spectacol simplu şi frumos, cu scheciuri cunoscute, dar care au haz şi sunt bine jucate, totul foarte bine articulat de un adevărat recital de cântece susținut de Arşinel, în mare formă vocală, cu un spirit bun, cu haz şi cu mare meserie. Un repertoriu care a plăcut şi care a fost bine prezentat, live, cu acompaniament de negative difuzate în sistemul sălii, care este de cea mai bună calitate. Stela şi-a păstrat acea candoare cu care a traversat timpul, împărtăşind un umor dulce şi un rafinament mai rar la comicii care îngroaşă totul ca să obțină efecte. Stela e discretă, subtilă şi nu face eforturi. Organicitatea ei o aduce rapid în contact direct cu spectatorul iar spectatorul este tentat de universul ei spiritual cu accente comic - muzicale în timp ce Arşinel are un umor mai batant cu o anume greutate artistică a unui actor care se simte bine în orice ipostază. De data asta l-am văzut mai mult în cea a cântărețului şi a unui show-man. Dacă aş avea un buget serios aş monta o întreagă revistă cu dansatori şi big-band în jurul lui. Ar fi o mare lovitură... A fost plăcut şi m-am bucurat să-i reîntâlnesc.*”.

S. Popescu, Al. Arşinel

Vasile Muraru

Sergiu Cioiu a stat de vorbă cu cei doi mari artişti şi în studioul din Montréal al Romanian LIVE TV from Canada.

Despre interpretul Radu Dolgan, Cioiu a spus că “*a fost exploziv şi plin de viață, modest şi cu calități specifice genului. A onorat memoria tatălui său, despre care a vorbit frumos, recomandându-se la începutul microrecitalului său. Sigur că avea nevoie de un altfel de public, într-un context diferit. Sala a reacționat călduros şi l-a integrat. A fost o seară plăcută la care spectatorii entuziaşti s-au încălzit pe parcurs*”.

Zbor spre glorie

Rodica VLAICU

Cu multe decenii în urmă, celebrul artist italian Domenico Modugno compunea şi lansa şlagărul “Volare”, care se cântă şi azi cu acelaşi succes ca atunci, analogia între “a zbura” şi “a cânta” fiind cuceritoare. Mutându-ne în Moldova noastră, la Târgu-

Neamț, descoperim un remarcabil festival internațional, “Volare”: chiar aşa, ce e mai frumos decât să oferi unui copil şansa de a zbura, metaforic vorbind, către culmile înalte ale artei interpretative? Sigur, înzestrările şi pregătirea diferă, unii se înalță ca vulturii şi ating cerul, alții sunt porumbei sau vrăbiuțe, dar tot ce contează este că există asemenea manifestări puternice, bine organizate, adevărate rampe de lansare pentru vocile de mâine. Asociația culturală “Star” din Piatra-Neamț a “convocat” la a V-a ediție zeci de concurenți, de la 6 la 18 ani, din Italia, Rusia, Republica Moldova, Bulgaria, Belarus, Ucraina şi România, structurați pe 5 categorii de vârstă. Din juriu, alături de invitați de peste hotare, au făcut parte Viorel Gavrilă, Viorela Filip şi Cristian Alivej, aceştia însă doar pentru secțiunea de Interpretare, fiindcă a existat şi un concurs de Creație (e foarte bine, copiii au nevoie e melodii noi şi atractive, pentru a nu face apel doar la cântece străine, cum se petrec lucrurile la concursurile televizate, care, ca şi cele pentru adulți, ne propun doar imitatori!). Trofeul suprem de la Creație a revenit melodiei “Visul ca un înger”, muzică şi versuri Viorela Filip; am scris “suprem”, fiindcă s-au mai acordat două Trofee – Creație pentru copii (“La dentist”, muzică şi text Mirela Bulete) şi pentru adolescenți (“First love”, muzică şi text Sergiu Rudichi). La Interpretare, Marele Premiu a plecat la Cluj-Napoca, în bagajele lui Rareş Mariş, 14 ani, în timp ce trofeele pe secțiuni au fost câştigate de Sabrina Aniculăesei, Roman (6-8 ani), Izabela Ciudin, Piatra-Neamț (9-10), Rodion Mezhevici, Rusia (10-11), Paula Ilie, Piatra-Neamț (12-14 ani), Alina Beleasova, Belarus (15-18 ani). Între semnatarii celor 7 lucrări distinse cu premiul I la Creație întâlnim nume cunoscute în această mirifică lume a muzicii uşoare pentru copii şi adolescenți, cum ar fi Viorela Filip, Cristian Alivej, Marcel Iorga, Claudiu Bulete, Aurel Petru Toma. Pentru a vă da seama de amploarea acestei manifestări excepționale subliniem că doar cu premiul I de Interpretare, la cele 5 categorii de vârstă, au fost recompensați 20 de solişti – ne pare tare rău că nu putem transcrie numele tuturor (nu mai vorbim de ceilalți laureați), dar îi aşteptăm cu noi performanțe,

inclusiv internaționale, ca aici, pentru a ne ocupa de fiecare dintre ei! Atractivitatea spectacolelor a fost sporită de ilustrațiile coregrafice asigurate de trupe din Piatra-Neamț, Cluj-Napoca, nemaivorbind de “The Stars”, formație alcătuită din copii din Târgu-Neamț aflați sub tutela Asociației culturale “Star”, organizatoarea mai mult decât merituoasă a

evenimentului. Ca de obicei, organizatorii i-au luat pe copii în tot felul de excursii nemaipomenite (la Casa memorială Ion Creangă, la rezervația de zimbri, la Mânăstirea Neamț, la Cetatea Neamțului), oferindu-le şi o seară la discotecă, unde participanții s-au înfruptat pe săturate din cele 5 torturi, simbolizând edițiile de până acum ale festivalului "Volare".

Dar nici nu s-a încheiat bine acest festival, că organizatorii au profitat de "încălzirea" atât de reuşită şi ne-au invitat, la Galleria Mall din Piatra-Neamț, la a IV-a ediție a unei manifestări deschise talentelor din România şi Republica Moldova, "Ziua Zâmbetului de copil", ocazionată de "Ziua mondială a zâmbetului" (uite că am aflat că există şi aşa ceva!). Trofeul festivalului a revenit Laurei Macoviciuc, 17 ani, din Botoşani, celelalte distincții la categoria 6-9 ani fiind denumite inspirat, în ordine, "Trofeul mini star", "Trofeul smile star" şi "Premiul mini star" (18 laureați!). La 10-13 ani s-au înmânat "Trofeul junior star", "Trofeul smile star" şi "Premiul junior star", fiind "doar" 9 laureați (în ce ne priveşte apreciem din toată inima această generozitate, încurajarea fiind cea mai importantă la nivelul speranțelor cântecului), iar la 14-17 ani au plecat acasă cu "Trofeul young star" şi cu "Trofeul smile star" (n-ar fi rău însă să încercăm să denumim şi în limba română premiile, inspirându-ne eventual din scrierile lui Ion Creangă!) 5 concurenți. A existat, ceea ce nu se prea întâmplă în alte părți, şi o competiție deschisă grupurilor, în care s-au conferit două Trofee duetelor alcătuite din Laura Macoviciuc (Botoşani) şi Andrei Cîşlariu (Dorohoi), respectiv Emilia Mihuț şi Theodor Giurcanu (Iaşi). În seara de gală, Inga Lupu (Rep. Moldova), membră a juriului, a interpretat o arie de operă (s-ar impune ca pe viitor să fie invitați în jurii profesionişti din aria muzicii uşoare...), la ambele festivaluri recenzate aici impunându-se, prin farmec şi spontaneitate, în postură de prezentatoare, Viorela Stoian, una din cele mai titrate soliste ale generației sale, cu zeci de premii internaționale la activ (normal că n-a mai concurat, cucerea toate trofeele!); ea a fost secondată de experimentatul Victor Mihalache.

Viorela Stoian

Femina

M. ANTON

ALEXANDRA STAN. Ne oferă o piesă pop, "Give Me Your Everything", cu un sound proaspăt, urmând tiparele stilului său consacrat. Muzica şi versurile: Şerban Cazan, Alexandra Stan, Lee Anna James. Alexandra Stan a impresionat încă de la debut cu piesa "Lollipop", care a ajuns până pe teritoriul american, iar mai a apoi a cucerit întreaga lume cu "Mr. Saxobeat", care a atins cifra de 10 milioane de copii vândute. Interpreta continuă să fie prezentă în topurile din străinătate cu piese ca "Dance" sau "Cherry Pop". Regia videoclipului: Alex Ceauşu.

INNA lansează 4 noi piese reunite în EP-ul "Summer Days", în fiecare săptămână câte o nouă piesă: "Take me higher", "Low", "Devil's Paradise", "Body and the sun". EP-ul "Summer Days" se va adăuga altor piese lansate anul acesta: "Cola Song", cântată în colaborare cu J. Balvin, şi "Good Times" feat. Pitbull. Inna, în septembrie şi octombrie, a străbătut America Latină şi Japonia pentru o serie de concerte. Inna, în "Fata din rândul trei", îşi retrăieşte povestea vieții, din perioada în care îşi purta ghiozdanul în spate şi se aşeza cuminte în banca din rândul trei, până în prezent, când a ajuns să îşi poarte farmecul şi vocea în toată lumea. "Fata din rândul trei" a fost lansată chiar de ziua sa de naştere, o zi pe care Inna a ales să o dedice fanilor, dar şi colaboratorilor şi prietenilor de la casa de discuri Roton, cărora le-a făcut o vizită."

Concursuri

Florin-Silviu URSULESCU

Festivalul-concurs Posada Rock 2014. Organizat de Asociația Rock Culture în parteneriat cu Ministerul Culturii, Primăria Municipiului Câmpulung: trei zile pe Stadionul Municipal din Câmpulung Muscel. Marele Premiu al ediției 2014, în valoare de 1000 de euro, a fost adjudecat de formația SINSCAPE din Bucureşti. În palmares: Premiul I, 600 de euro - Greenish (Galați); II - 300 de euro: Subliminal Damage (Iaşi). III: Untold Faith (Carei). Mențiune: Simbolic (Câmpulung Muscel). Din cele 12 formații care s-au calificat mai amintim: Bronx (Târgu Mureş); Phobia: Mindcage Escape; Red Magnetic (Bucureşti); Hathor (Galați); Beauty And The Rat (Iaşi); Hybrid Symphony (Sighetul Marmației). Câştigătorii acestei ediții au fost desemnați de către juriul format din Cristi Gram, Gabi Nicolau „Guriță”, Alex Revenco, Bogdan Trîmbaciu, Răzvan Brăileanu şi Raul Ştefan. În recital: Focuri, Days of Confusion, Bucovina, Neutron, Tiarra, Dirty Shirt, Kempes, Masked Toys, Awake şi Vespera. Un eveniment de succes.

Festivalul Internațional de Poezie şi Muzică Folk – XVII. Organizat de Casa de Cultură Calafat, Primăria şi Consiliul Local Calafat şi A.P.L.O.M.B. Calafat. Ca întotdeauna sufletul evenimentului este prof. Dan Vană, cel care a ținut în viață un demers unic în Europa.

De la prima ediție, cea din 1995, au fost prezenți şi „poeții cu chitara” din Bulgaria. conduşi de preşedintele Uniunii Scriitorilor din Bulgaria, el însuşi cantautor. În Tabăra Folk s-a mai cântat în limbile sârbă, rusă, poloneză, franceză, engleză.

Peste 50 de artişti, inclusiv grupuri folk, au figurat pe afişul ediției 2014 a Taberei organizate în Portul Calafat (la acest festival nici un artist nu este remunerat): Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Eugen Avram. Ioan Gyuri Pascu, Vlady Cnejevici, Mircea Vintilă, Mircea Baniciu, Mircea Bodolan, Vali Şerban, Ovidiu Mihăilescu şi trupa „JOI”, Cosmin Vaman şi Alexandra Andrei, Andrei Păunescu, Bebe Paraschivescu. Florin Tomici, Stefan Gheraksiev şi Grupul „Denvar”, din Plovdiv.

În cadrul evenimentului şi-au lansat albume Cristian Buică, Nicu Alifantis, Cristian Corcioveanu, Vasile Mardare şi Walter Ghicolescu. În program au fost şi câteva lansări de cărți, semnate de Teodora Ionescu, Dinu Olăraşu, Spiridon Popescu, George Stanca, Liliana Hinoveanu, Horia Stoicanu.

Gala Folk You! Florian Pittiş: 10. Organizată în cadrul Zilelor Bucureştiului, două zile de muzică şi poezie, de Asociația Mişcarea de Rezistență şi ArCuB în Piața George Enescu, deoarece, începând din 2011, Festivalul de la Vama Veche (ajuns acolo la ediția a zecea) se desfăşoară şi în Capitală.

Dan Vană

Au cântat: Claudiu Iulian Pălălae (câştigătorul Trofeului Folk You! Florian Pittiş), Alexandru Andrieş, Antract, Emeric Set, Minculescu & Nuțu Olteanu Supergrup, Taxi, Vama, Dinu Olăraşu, Alina Manole Band, Ducu Bertzi & Mihai Neniță, Florin Chilian, Byron, Nicu Alifantis & Zan.

Festivalul Național de Folk „Tulcea FolkEST”, la a VII-a ediție. Eveniment desfăşurat pe scena Sălii Mari a Centrului Cultural „Jean Bart” Tulcea, fiind organizat în parteneriat cu Primăria Municipiului Tulcea, sub egida Consiliului Județean Tulcea.

Evenimentul (directorul festivalului - referent Bogdan Pascal) are caracter de concurs cu două secțiuni, limita de vârstă pentru participare fiind de 35 de ani. Cele două zile de concurs au adus pe podium opt concurenți la secțiunea interpreți individuali, la secțiunea grupuri vocal instrumentale participând şase trupe de folk. În recitaluri - Costel Vlase, din Tulcea, formația „Strada Mare”, din Galați, iar duminică Cosmin Vaman şi Alexandra Andrei, urmați de Emeric Imre, acompaniat de Jimi Laco.

Eric Emre, J. Laco

Juriul, prezidat de Emeric Imre, a acordat premii în valoare de 52.000 lei. Pentru secțiunea interpreți au fost acordate două mențiuni în valoare de 200 lei fiecare - Andrei Dunaev, din Sulina și Ștefan Balaș, din Câmpina, iar la secțiunea grupuri vocal instrumentale, mențiuni în valoare de 300 lei - grupurile tulcene „Scherzo" și „More than words". Premiul pentru popularitate, în valoare de 300 de lei - tulceanul Cristian Mihai, iar Raluca Gabriela Marinescu din Caracal, a primit Premiul Special al Juriului, 400 de lei. La Secțiunea Soliști premiul de 800 de lei l-a obținut Ștefana Ganea - Iași, iar la Secțiunea grupuri, în valoare de 1200 de lei - duetul ieșean Ciprian Cotruță și Claudiu Cârstean. Grupul

„Descântec" tot din Iași, a câștigat Marele Premiu, în valoare de 1500 de lei și trofeul festivalului,

Femina

SILVIA LĂUNEANU, cu studii îndelungate în domeniul muzical și un palmares de 33 de premii internaționale, dar și cu experiență de 11 ani în grupul De La Vegas, alături de Daniel Robu, muziciană, care îmbină vioara și vocea în show-urile ei, lansează single-ul pe ritmurile pop reggae compus în totalitate de ea și videoclipul "Îmi place tot la tine", echipa de producție fiind formată din Mihai Georgiadi și ID Multimedia.

JULIE MAYAYA lansează **"**When I Come", o piesă de inspirație disco, cu accente funk și soul ce ne trimite cu gândul la divele muzicii disco ale anilor '70, '80. Single-ul a fost compus de Ciprian Lemnaru pentru Universal Music Romania și a fost înregistrat în studiourile Chill Brothers.

DYA. După ce a cucerit topurile muzicale cu "Stai" și "Don't Know", lansează single-ul "Perfect play". Simpatica artistă optează acum pentru o nouă transformare și ne prezintă un lyric-video vesel, care evidențiază inocența și adolescența. Piesa este compusă alături de Costi Ioniță, el fiind cel care a preluat-o pe Dya, descoperită și "botezată" de Eugen Ungureanu, și care s-a ocupat de producția single-urilor lansate până acum de tânăra solistă. De la lansarea primului single și până în prezent, s-au produs multe schimbări în viața sa. După terminarea liceului, Dya a început cursurile unei facultăți de jurnalism și s-a mutat de la Iași la București.

ELLIE WHITE. Videoclip pentru piesa *ZI CEVA*; filmările videoclipului au durat 3 zile, echipa de producție dorind să surprindă dinamica și efervescența londoneză, iar Ellie este filmată în cele mai reprezentative locații ale metropolei engleze. Ellie a ales să lucreze cu Alex Ceaușu, regizorul alături de care a colaborat la patru videoclipuri.

MINOLA lansează un nou videoclip, pentru piesa "Legal way to be high", o colaborare inedită cu Admiral

Dya

C4C, un artist originar din Nigeria. "*Cu dragostea nu încalci legea, nu deranjezi, nu distrugi* ", a explicat Minola titlul noii sale piese. Noul single, compus și produs în studioul Tommo Production, este o piesă reggae dancehall și beneficiază și de un videoclip dinamic în regia lui Alex Ceaușu.

FELI, artista remarcată la Vocea României a lansat single-ul „Cine te crezi?", alături de HaHaHa Production și Cat Music, compus de Feli, alături de Șerban Cazan și Smiley. Clip în regia lui Catrinel Dănăia ă, filmat într-un vechi conac boieresc. Artista a cântat într-o trupă pop-rock („Aliens"), a lucrat alături de Edi Schneider (Dj Phantom), s-a îndreptat către sfera hip-hop, apoi către pop.

„Albastru de Voroneţ” by Liza Panait, cu Adrian Naidin

Oana GEORGESCU

Adrian Naidin a absolvit Liceul de Muzică “*Sigismund Toduţă*”, la clasa profesor Gabriela Todor, care a avut un rol decisiv în formarea lui ca violoncelist, şi Academia de Muzică „*Gheorghe Dima”* din Cluj-Napoca, secţia Violoncel şi muzică de cameră. S-a perfecţionat cu Mischa Maisky, cel supranumit „*Paganini al violoncelului*”. A debutat in 1998 la Opera Maghiară din Cluj-Napoca. Compune şi interpretează muzică de teatru, a susţinut concerte de muzică tradiţională românească (violoncel, caval, voce) şi de jazz cu influenţe româneşti (“*Damian's Fire*” şi “*Painting with Music*”, alături de Damian Drăghici), iar din 2001 cântă în Orchestra Naţională Radio. Alături de aceasta, în 2010 a susţinut un concert de flamenco alaturi de Lucas Molina (percuţie şi dans) şi Alexandra Toader (violă) şi un concert de compoziţii proprii - “*Let's Vibe*”, dirijor Jin Wang, solişti Alexandru Tomescu (vioară) şi Adrian Naidin (violoncel acustic, violoncel electric, voce).

Este protagonistul uneia dintre cele mai în vogă producţii ale TNB, spectacolul ”*Caramitru-Mălăele, câte'n lună şi în stele”*. Un ”*duel cu vorbe de duh, versuri alese, umor fin şi o muzică desăvârşită”*, pe strunele violoncelistului Adrian Naidin. Spectacolul este o excelentă provocare pentru cei doi mari actori, care explorează cu umor ”*subtilităţi ale minţii şi colţuri secrete ale sufletului*” luându-i drept…martori pe Shakespeare, Topârceanu sau Nichita Stănescu. Violoncelistul Adrian Naidin este cel care redă ritmurile acestui spectacol neconvenţional de cuvinte. “*Rostit, sunetul ar putea deveni cuvânt*” - spunea el. “*Sunt întâlniri între cuvânt şi sunet. Ambele au aceeaşi origine: spiritul. Ambele vin din suflet*”. *“În continuarea vieţii dumneavoastră trebuie să râdeţi, pentru că râsul este muzica sufletului, să vă jucaţi, este secretul tinereţii şi să iubiţi, este raţiunea de trăi*” – a adăugat Horaţiu Mălăele.

Peste 600 de persoane au asistat la prezentarea celei mai noi colecţii semnate de Liza Panait şi intitulată simbolic “*Albastru de Voroneţ*“. O colecţie spectaculoasă, impresionantă si prin numărul mare de ţinute vestimentare inspirate din portul popular românesc care au defilat pe podium pe muzica live a violocelistului Adrian Naidin.

A. Naidin, L. Panait

“Aceasta colecţie a fost pentru mine un vis şi o provocare” - a spus Liza Panait *“Este ca vis etern al folosirii filonului tradiţional pentru a crea ceva elegant, inedit, inspirat din tradiţiile folclorice din Bucovina, Moldova, Maramureş şi până în Sudul României. Am vrut să surprind esenţa portului românesc, spiritul său puternic şi delicat şi le-am transpus în actualitate”.*

Ca de fiecare data, Liza Panait şi poveştile pe care le-a ţesut în jurul colecţiei sale “*Albastru de Voroneţ*” i-au făcut pe toţi cei prezenţi să se reîndrăgostească de rădăcinile, de tradiţiile autentice şi de arta populară românească. Tema folclorică reprezintă unul din trend-urile importante pentru acest sezon, iar muzica live asigurată binecunoscutul Adrian Naidin, alături de Gabriel Bălaşa şi DJ Alin Florescu au completat un fashion-show total. (Foto: Sebastian Oros)

Dj A. Florescu, A. Naidin, G. Bălaşa

Duete

Dorin MANEA

BOIER BIBESCU - MIHAI MĂRGINEANU. O neaşteptată colaborare muzicală - “Pentru că pot” - şi un videoclip, regizat de Richard Stan şi Claudiu Stan (Vision Production). Bibescu a semnat cu casa de discuri Roton şi s-a lansat pe piaţa muzicală autohtonă în anul 2011 cu hitul “Dan Spătaru”, iar în calitate de producător muzical a lucrat pentru nume sonore din industrie.

ELENA GHEORGHE – GLANCE. Cu aproape 7 milioane de vizualizări pe canalul de Youtube al Cat Music, single-ul “Mamma Mia (He’s italiano)”, al doilea feat al Elenei cu Glance, urcă în topurile muzicale din Spania, Polonia, Italia. Elena Gheorghe nu se află la prima reuşită de acest gen. Hituri ca “Disco Romancing”, “Hot girls” (feat Dony), “Midnight Sun” sau “Amar tu Vida” s-au clasat pe prima poziţie în topurile muzicale din Europa şi Japonia.

JO - DORIAN POPA. Single “Dragoste nebună“, compus de interpretă, alături de Boier Bibescu, Alex Cotoi, Nonis G şi Adrian Tuţu, pentru care cei doi artişti au filmat un videoclip în regia lui Alex Ceauşu. Este primul videoclip filmat şi lansat de către solistă, după ce în urmă cu câteva luni a colaborat cu Uddi pentru single-ul “Lasă-mă pe mine”.

DENISE – CRBL. Videoclip şi single - “Bună dimineaţa”. În videoclipul semnat de Black Film apare şi Red Caps, formaţia cu care CRBL s-a hotărât să meargă în concerte. CRBL are un prim album - “Ce-avem noi aici ?” - pentru vânzările căruia a primit Discul de aur, din partea Cat Music.

CRISS ŞI VLAD (ONE). Au pregătit cel de-al treilea videoclip din carieră, pentru piesa **“Superstare”**. Cei doi au filmat videoclipul în timpul celei mai recente vacanţe în Grecia, la Acropole şi la lacul Marathon. Criss şi Vlad au lansat un album, “Aprinde un vis”, trei single-uri, “Un nou început”, “Till the end of time”, “Run for love”, şi două videoclipuri.

Criss şi Vlad

MOSSANO – AMI. Videoclip pentru piesa “I promise you”, compusă de Adi Colceru. După “Indianotech” şi “Zingarinho”, continuă seria hiturilor lansate de Mossano şi compuse în studiourile DAV7. O coproducţie Cat Music şi Media Pro Music, videoclipul, regizat de Florin Botea, este filmat pe litoralul Mării Negre. Cu o experienţă de peste zece ani în muzică, Mossano îşi începe cariera ca DJ resident, iar Ami a ajuns în topuri cu “Otra vez”, “Trumpet lights” şi “Déjà vu”, interpretat împreună cu Grasu XXL.

Mossano, Ami

50 de ani de muzică de film

O splendidă colecție de 47 de partituri, gravate pe 2 CD-uri, ne oferă Uniunea cineaştilor din România. Este vorba de o antologie, semnată Ileana Popovici şi Horea Murgu, realizată prin intermediul Asociației autorilor de coloană sonoră din cadrul UCIN – o adevărată istorie a muzicii de film din 1958 până în 2013, din pelicule memorabile, pe care arareori le mai vedem difuzate pe la vreun post de

televiziune. Compozitori de marcă au colaborat cu cinematografia, dăruindu-ne adevărate bijuterii muzicale regăsite cu încântare în această antologie. Este vorba de Mircea Chiriac, Theodor Grigoriu, Gheorghe Dumitrescu, Dumitru Capoianu, Richard Oschanitzky, Tiberiu Olah, Liviu Glodeanu, Cornel Țăranu, Lucian Mețianu, Cornelia Tăutu, unii dintre ei fiind solicitați frecvent de regizori. La începutul anilor '70 aceştia din urmă au început să apeleze şi la compozitori venind din zona mai "lejeră" a muzicii, a căror inventivitate melodică a născut şi primele mari şlagăre lansate pe marele ecran. În această categorie ar intra Temistocle Popa, Dorin Liviu Zaharia, Horia Moculescu, Radu Şerban, George Grigoriu, Paul Urmuzescu, Adrian Enescu, Anton Şuteu, Cornel Fugaru, Vasile Şirli, Florin Bogardo, Marius Țeicu, Dan Ştefănică, Petru Mărgineanu. Prin strădania celor doi oameni de muzică (Ileana Popovici a jucat şi a cântat în câteva filme importante), avem în fața un document remarcabil, dar şi cu o puternică încărcătură emoțională...

„Actorii cântă" (CD de autor Margareta Pâslaru)

Cunoscută ca o mare vedetă a cântului, Margareta Pâslaru este, se ştie mai puțin la nivelul publicului larg, o valoroasă compozitoare şi autoare de versuri. Mai puțin popularizate sunt, acum, însuşirile sale actoriceşti, probate în numeroase roluri pe scenă şi pe marele ecran. Făcând parte din mica familie a actorilor şi totodată având eforturi permanente în zone caritabile, nu este de mirare că s-a alăturat Campaniei Naționale Artiştii pentru Artişti: toate drepturile de

autor care i se cuvin din comercializarea acestui CD cu 20 compoziții proprii se duc la UNITER – Fondul de solidaritate teatrală.

Au răspuns chemării sale, pentru a colabora „pro bono" la acest proiect umanitar, în ordinea „intrării în scenă": Emilia Popescu, Marius Manole, Maria Buză, Mihai Bisericanu, Marius Bodochi, Silviu Biriş, Mirela Jienescu, Rodica Mandache, Corina Chiriac, Florin Zamfirescu, Ovidiu Niculescu, Anca Sigartău, Gelu Nițu. Unii sunt obişnuiti cu cântul, din musicaluri sau chiar concerte (nu vorbim doar de Corina Chiriac), ceilalți înlocuiesc amplitudinea vocală prin interpretări expresive şi emoționale. Vocea Margaretei apare doar la „Rugăciune" – solo şi „Lasă-mi, toamnă, pomii verzi" - grup vocal.

Înregistrările au fost efectuate în studioul Jolt şi Andrei Kerestely, cu ajutorul lui Ştefan Cazacu (violoncel), Capriel Dedeian (chitară acustică), Marcian Petrescu (muzicuță), orchestrațiile fiind semnate de Călin Grigoriu, A. Kerestely, George Natsis, Mircea Drăgan, Radu Goldiş, George Popa.

Şi ca eveniment caritabil şi ca realizare artistică discul are o importanță indiscutabilă: un artist mare cu o inimă mare ne dă încă un exemplu de conduită exemplară. N-ar fi rău ca şi alți artişti, din generațiile tinere sau mai puțin tinere, să-i urmeze pilda.

BZN: „Drumurile noastre"

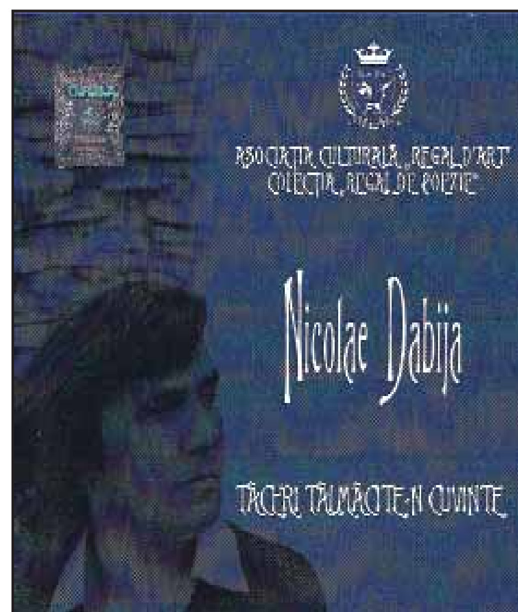
În timp ce toți artiştii invitați în recital la festivalul internațional "Dan Spătaru", ediția a 9-a, de la Medgidia, s-au rezumat la a-şi etala propriul repertoriu (doar Aurelian Temişan, spre cinstea lui, a făcut excepție, pregătind cu formația sa nu mai puțin de 4 şlagăre ale lui Spătaru), iată că o titulatură faimoasă, cum este BZN, n-a stat

pe gânduri şi a venit la festival cu o "colaborare" inedită, peste timp, audio-video, cu Dan Spătaru! Jan Keizer şi Anny Schilder au propus publicului, la standul specializat din foyer, acest produs emoționant, ce conține atât varianta audio, cât şi videoclipul, care a fost proiectat pe ecran în timpul evoluției lor pe scena din Medgidia. Jos pălăria, BZN, iată un gest de respect față de public, de organizatori şi față de colegul de breaslă omagiat!

Nicolae Dabija: „Tăceri tălmăcite-n cuvinte”

Din fericire, minunatele versuri ale poetului basarabean nu sunt însoțite de tăceri, ci de muzica extraordinară pe care ne-o propun renumitul compozitor Eugen Doga şi taragotistul, nu mai puțin faimos, Dumitru Fărcaş. După volumul de colecție consacrat poetului, Asociația culturală “Regal d’art” (doamna Lili Bobu este absolut admirabilă!) ne aduce în case această transfigurare a versului prin muzică. Despre Eugen Doga, N. Dabija scrie: “Arta domniei sale este o ripostă dată zeilor”, iar Dumitru Fărcaş este creionat la fel de elogios: “Muzica maestrului Fărcaş este o singură rugăciune, într-o nesfîrşită înălțare şi necuprinsă vibrație”. Cele 33 de momente muzical-poetice au beneficiat de masterizare şi aranjament muzical din partea lui Cătălin Bălăniuc şi Eugen Ipate (Teatrul “Mihai Eminescu”, Botoşani), materialul muzical fiind realizat cu sprijinul BPM Music & Recording.

Paiul din ochiul altuia

Cum suntem singura publicație muzicală profesionistă din domeniu, mai c-am spune că este normal că doar noi am semnalat dezinformările crase şi informațiile eronate vehiculate în legătură cu Damian Drăghici, puse evident în circulație chiar de fostul instrumentist (pentru că acum a abandonat muzica în favoarea mult mai profitabilei activități politice, fiind, pare mai greu de crezut, europarlamentar). Doar jurnalistul şi scriitorul Aurel V. Zgheran a încercat să demonteze în câteva articole farsa aşa-zisului premiu Grammy care ar fi fost cucerit de Drăghici, dar ce face aşa-zisa “presă” preocupată mai mult de silicoane şi lenjerie intimă? Preia ad litteram tot felul de prostii, fără o minimă documentare. Şi ce simplu este acum, în epoca internetului: dai căutare pe google la premiile Grammy şi constați, într-un minut, că nu există nici un câştigător cu numele D. Drăghici! Mai ales că, dacă tot scrii aberația asta, firesc ar fi ca fraza să continue, informând CÂND şi PENTRU CE MATERIAL MUZICAL s-a produs marea victorie, “unica românească”... Ştim că s-a umplut țara de “facultăți de jurnalism”, multe private, până şi o cunoscută cântăreață de manele anunța la televizor că e studentă la ziaristică, aşa că nu ne mai mirăm de nimic. Nici măcar de faptul că Maria Ungureanu, în cotidianul “Ring”, crede că “Damian & Brothers” înseamnă că Drăghici ar fi cântat cu... frații săi (dacă punea între ghilimele mai înțelegeam...). Articolul se ocupă de datoriile mari pe care le-ar avea Drăghici, dar cum se cunosc câştigurile europarlamentarilor nu ne mai facem probleme (oricum nu ne făceam!). Dar ceea ce se cere argumentat jurnalistic, cu date şi nume precise, este atunci când

semnatara scrie fără să clipească despre Damian Drăghici: “A fost descoperit de o renumită casă de producție muzicală (care?), a mers la şcoală în America pentru a studia muzica (unde, la ce universitate? O simplă diplomă ar lămuri lucrurile), a pătruns în lumea bună a artiştilor din Los Angeles, a lansat 17 albume (?! În ce catalog găsim cele 17 albume D. D.?) şi este coautor la coloana sonoră a filmului “Pirații din Caraibe. La capătul lumii” (afirmație la fel de nesusținută ca şi cea cu premiul Grammy: uitați-vă pe generic la autorii muzicii, nici urmă de D. D.!)”. Am mai spus-o şi o repetăm: Damian Drăghici a cântat la nai în câteva piese de pe albume NOMINALIZATE la premiile Grammy, dar asta nu înseamnă că şi-a şi adjudecat respectivul “Oscar” al muzicii (chiar aşa, de ce nu apare în fotografii cu el în mână sau pe scenă în seara decernării? Dar e mai simplu să publici aiureli decât să-ți pui elementare întrebări...). Tot aşa, poate a cântat la nai în banda sonoră a filmului citat, dar asta nu înseamnă că este... coautor! Marele Gheorghe Zamfir n-a susținut niciodată că este coautor al muzicii filmelor “Kill Bill” sau “Marele blond”, deşi piesele lui, interpretate la nai, au făcut carieră în banda sonoră a respectivelor pelicule. Să sperăm că Damian Drăghici nu-şi trece toate aceste elucubrații în CV-ul de la Parlamentul European, s-ar putea ca acolo să mai fie şi jurnalişti adevărați! (**Dr. Bârnă**)

Muzicieni români din diaspora (IX)

Doru IONESCU

Cu precizarea că emisiunea „Lumea şi Noi” de la TVR Internaţional a revenit cu ediţii în premieră în noua grilă de programe lansată în octombrie 2014, continui enumerarea subiectelor din fiecare vineri, ora 20.30.

GIA IONESCO (Toronto, Canada) Pianist care apucase să-şi facă un nume pe scena jazz şi rock din România anilor ’80, Gia Ionesco a plecat din ţară după Revoluţie, până la sora sa, în Israel. Îl cunoaşte pe muzicianul român Peter Wertheimer şi cântă cu el, definitivându-şi şi studiile muzicale. Tot întâmplător ajunge şi în Canada... de unde vreme de un deceniu nu se mai întoarce, pentru că intră în branşa muzicii preferate... până peste cap. Intervievat cu noroc, între Shanghai, New York şi o escapadă braziliană, Gia povesteşte despre colaborările sale muzicale cu instrumentişti impresionanţi şi cântă de toate cele, inclusiv teme româneşti! Filmarea unui concert la Toronto, aptă oricând de un DVD, spune însă mai multe decât orice interviu!

O. C. Chiţu

OANA CĂTĂLINA CHIŢU (Berlin, Germania) De loc din Humuleşti, şi-a dorit dintotdeauna să cânte, dar urgenţele adolescenţei i-au fost impuse în altă direcţie. Însă imediat după 1989 a avut ocazia să călătorească liberă în toată Europa. S-a oprit în prima metropolă vizitată, pentru că şi-a găsit rostul – să cânte! Astăzi, nu doar Berlinul ştie cine este Oana Cătălina Chiţu, ci tot continentul. Căsătorită cu un muzician acordeonist, solista – acompaniată de un întreg grup de instrumentişti din est – face senzaţie reinterpretând tangori bucureştene interbelice ori cântecele nemuritoarei Maria Tănase, lansate şi pe două discuri impresionante. Concertul filmat în 5 iulie 2014 la Ulm (Festivalul Dunării) a putut fi văzut astfel şi de către românii din ţară, unde Oana nu a găsit până acum deschiderea unui organizator. În pregătire – melosul lăutăresc, tot din România.

MANUELA CARA (Montreal, Canada) Fiica violonistului şi şefului de orchestră George Carabulea a plecat din România după Revoluţie, împreună cu familia. Cu succese notabile în jazzul autohton, Manuela şi-a găsit repede de muncă peste ocean ca solistă, acompaniindu-se la pian ca one-woman-show. Una dintre revenirile acasă s-a datorat înregistrării unui disc cu reputatul Jancy Korossy şi cu eleva acestuia Ramona Horvath, în 2010. După dispariţia maestrului, s-a întors pentru un alt proiect, alături de actriţa Anca Sigartău (două voci / două piane), în plină dezvoltare în 2013, la ora interviului. Şi şi-a tot amânat plecarea din Bucureşti până la difuzarea emisiunii!

MIRCEA TUDORAN (Köln, Germania) este unul dintre muzicienii români cu activitate neîntreruptă din anii ’60, că aceasta s-a derulat în România, Germania, Turcia ş.a.m.d. A cântat în supergrupuri cu mari muzicieni, de la Rolf Albrich, Sincron, Radu Goldiş şi Marius Popp până la propria trupă din străinătate, Michael Tudor Band. Dar tot timpul s-a întors spre România, aşa cum o făcut-o în urmă cu un an, pentru un proiect în memoria lui Cornel Fugaru, Sincron Revival, 100% românesc, de la repertoriu la componenţă. Din păcate, Tudoran nu a găsit încă mijloacele optime de colaborare cu showbiz-ul românesc, prin urmare peste vară a cântat din nou în Turcia.

Mircea Tudoran

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ DE UNIUNEA COMPOZITORLOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactori:
Mihai COSMA
Octavian URSULESCU
Editorialist: Liviu DĂNCEANU
Şef de producţie: Costin ASLAM

Semnează în acest număr:

Al. I. BĂDULESCU, Corina BURA, Mihai-Alexandru CANCIOVICI, Grigore CONSTANTINESCU, Oana GEORGESCU, Doru IONESCU, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Doina MOGA, Mariana POPESCU, Vasile PRUTEANU, Constantin-Tufan STAN, Florin-Silviu URSULESC, Alex VASILIU, Damian VULPE

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect.1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro
TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL
TEL: 021-410.64.88 ISSN: 1220-742x